

Windows 8.1[®] Praktická příručka

Karel Klatovský

Nakladatelství a vydavatelství

Computer Media

Vzdělávání, které baví
www.computermedia.cz

Obsah

1. Úvod	10
1.1 Edice systému Windows 8.1	11
1.2 Novinky ve Windows 8	15
1.3 Novinky ve Windows 8.1	16
1.4 Mýty a fakta o Windows 8.1	17
<i>Mýtus: Windows 8.1 jsou náročnější než Windows 7</i>	17
<i>Mýtus: Ve Windows 8.1 není nabídka Start</i>	18
<i>Fakt: Windows 8.1 obsahují antivirový program</i>	18
<i>Fakt: Windows 8.1 neumí přehrávat DVD</i>	19
<i>Fakt: Windows 8.1 umí virtualizaci</i>	20
<i>Mýtus: Plnohodnotně ovládat Windows 8.1 bude možné pouze přes dotykovou obrazovku</i>	21
<i>Fakt: Stahování a aktualizace aplikací bude nyní snazší</i>	21
<i>Fakt: S Windows 8.1 na všech počítačích budu mít stejné prostředí</i>	22
<i>Fakt: S Windows 8.1 bude práce bezpečnější</i>	24
1.5 Dotykové ovládání	25
2. Instalace	28
2.1 Systémové požadavky	29
2.2 Příprava instalačního USB/DVD	29
2.3 Záloha a obnova dat	31
2.4 Nová instalace systému	34
2.5 Upgrade	40
2.5.1 Online upgrade	42
2.5.2 Upgrade z instalačního média	43
2.6. Souběh více systémů	44
3. Plocha a Průzkumník	50
3.1 Aktivní plocha s nabídkou Start	50
3.2 Práce na ploše	51
3.2.1 Vytvoření zástupce	51
3.2.2 Zobrazení nabídky Start	52
3.2.3 Přístup k systémovým nástrojům	52
3.2.4 Vypnutí/restart počítače	53
3.2.5 Hlavní panel	55
3.3 Práce s Průzkumníkem	58
3.3.1 Soubory a složky	61
3.3.2 Vytvoření nové složky	62
3.3.3 Vytvoření nového souboru	63
3.3.4 Označení souborů a složek	64
3.3.5 Kopírování složky či souboru	64
3.3.6 Přesunutí složky či souboru	65
3.3.7 Odstranění složky či souboru	66
3.3.8 Přejmenování složky či souboru	66
3.3.9 Zjištění vlastností složky či souboru	66
3.3.10 Komprimace a dekomprimace	67

3.3.11 Další operace v Průzkumníkovi.....	67
3.3.12 Práce s diskovými jednotkami	69
3.4 Panel Šém	70
3.5 Přepínání aplikací.....	72
3.6 Rozmístění oken aplikací	73
3.6.1 Snap	74
3.7 Uzavření aplikací	76
4. Nabídka Start	78
4.1 Vyhledávání.....	78
4.2 Práce s dlaždicemi.....	78
4.2.1 Změna umístění	79
4.2.2 Změna velikosti	79
4.2.3 Odebrání	79
4.2.4 Seskupení	80
4.2.5 Další možnosti.....	80
5. Aplikace Windows 8.1	84
5.1 Plocha.....	84
5.2 Pošta	85
5.3 Lidé.....	87
5.4 Kalendář	88
5.5 Internet Explorer	90
5.6 Zprávy	91
5.7 Počasí	92
5.8 Mapy.....	93
5.9 Fotografie.....	94
5.10 Cestování.....	94
5.11 Sport.....	96
5.12 Hudba	96
5.13 Kamera.....	97
5.14 Hry	97
5.15 Čtečka	98
5.16 Store	99
6. OneDrive	102
6.1 Historie služby OneDrive.....	102
6.2 Práce v prostředí OneDrive	102
6.2.1 Složky.....	103
6.2.2 Soubory.....	108
6.2.3 Koš	110
6.2.4 Fotografie	111
6.2.5 Nedávné.....	113
6.2.6 Sdílené dokumenty.....	113
6.2.7 Office Online	114
6.2.8 Mobilní přístup.....	118
6.2.9 Desktopová aplikace OneDrive	119

6.2.10 Windows 8.1 aplikace OneDrive	121
6.3 Synchronizace dat mezi více PC.....	121
6.4 Navýšení kapacity úložiště	122
7. Desktopové aplikace	124
7.1 Malování.....	124
7.2 WordPad.....	125
7.3 Poznámkový blok.....	126
7.4 Výstřižky.....	126
7.5 Kalkulačka	127
7.6 Mapa znaků	128
7.7 Rychlé poznámky	128
7.8 Záznam zvuku	129
8. Uživatelské účty	130
8.1 Typy účtů.....	130
8.2 Základní správa	131
8.3 Pokročilá správa.....	133
8.3.1 Účet Guest.....	134
8.4 Další operace s účty.....	136
8.5 Přiřazený přístup	136
9. Bezpečnost	138
9.1 Windows Defender	138
9.2 Firewall	141
9.3 Aktualizace systému.....	144
9.4 Hesla.....	148
9.4.1 Obrázkové heslo	151
9.4.2 Zabezpečení PIN kódem	153
9.4.3 Heslo při probuzení počítače.....	153
9.5 Zabezpečení rodiny.....	154
9.6 Řízení uživatelských účtů	157
9.7 Šifrování dat	158
9.7.1 SmartScreen	162
10. Nastavení systému	163
10.1 Počítač a zařízení.....	163
10.1.1 Účty.....	164
10.1.2 OneDrive	164
10.1.3 Hledání a aplikace	164
10.1.4 Soukromí	165
10.1.5 Síť.....	165
10.1.6 Čas a jazyk	166
10.1.7 Usnadnění přístupu.....	166
10.1.8 Aktualizace a obnovení.....	166
10.2 Ovládací panely	166
10.2.1 Systém a zabezpečení	167

10.2.2 Sít' a Internet.....	178
10.2.3 Hardware a zvuk.....	179
10.2.4 Programy.....	181
10.2.5 Uživatelské účty a zabezpečení rodiny.....	184
10.2.6 Vzhled a přizpůsobení.....	184
10.2.7 Hodiny, jazyk a země či oblast.....	189
10.2.8 Usnadnění přístupu.....	191
11. Sít' a Internet	193
11.1 Klasická síť.....	193
11.2 Bezdrátové síť.....	193
11.3 Základní nastavení.....	196
11.4 Domácí skupina.....	197
11.5 Sdílení.....	199
11.5.1 Sdílení tiskárny.....	200
11.5.2 Sdílení složek.....	201
11.6 Internet Explorer 11.....	202
12. Multimédia a zábava.....	207
12.1 Windows Media Player.....	207
12.1.1 Otevření a přehrávání souborů a CD.....	208
12.1.2 Vypalování CD.....	210
12.1.3 Kopírování CD.....	210
12.1.4 Synchronizace s přehrávačem.....	212
12.2 Windows Media Center.....	213
12.3 Windows Prohlížeč fotografií.....	214
12.3.1 Pokročilý tisk fotek.....	216
12.4 Hry.....	217
12.5 Movie Maker.....	218
12.5.1 První spuštění.....	219
12.5.2 První kroky.....	220
12.5.3 Import videa.....	221
12.5.4 Titulky.....	223
12.5.5 Animace.....	225
12.5.6 Vizualní efekty.....	226
12.5.7 Nastavení projektu.....	227
12.5.8 Zobrazení.....	228
12.5.9 Nástroje videa.....	228
12.5.10 Nástroje hudby.....	229
12.5.11 Práce s projektem.....	230
12.5.12 Možnosti sdílení filmu.....	231
12.5.13 Export a další použití.....	231
12.5.14 Závěr.....	232
12.6 Fotogalerie.....	233
13. Další nastavení / Řešení problémů.....	238
13.1 Kompletní systémové informace.....	238
13.2 Správce úloh.....	239
13.3 Správce zařízení.....	242

13.4 Správa disků	242
13.5 Ovladače	244
13.5.1 Ovladače v instalačním souboru	245
13.5.2 Ovladače pouze v souboru .inf	245
13.6 Zálohování a obnova	248
13.6.1 Zálohování	249
13.6.2 Obnovení dat	251
13.6.3 Obnovení systému	254
13.7 Aktivace systému	256
13.8 Centrum nastavení mobilních zařízení	256
13.9 Práce s více monitory	257
13.10 Výkon počítače	258
15. Klávesové zkratky	260
<i>Klávesové zkratky pro práci s dialogovými okny</i>	<i>262</i>
<i>Klávesové zkratky Průzkumníka souborů</i>	<i>263</i>
<i>Klávesové zkratky hlavního panelu</i>	<i>264</i>
<i>Klávesové zkratky používající klávesu s logem Windows</i>	<i>264</i>
<i>Klávesové zkratky programu Kalkulačka</i>	<i>267</i>
<i>Klávesové zkratky v kanceláři</i>	<i>270</i>
<i>Klávesové zkratky funkcí pro usnadnění přístupu</i>	<i>271</i>
<i>Klávesové zkratky nástroje Lupa</i>	<i>272</i>
<i>Klávesové zkratky aplikace Pošta</i>	<i>272</i>
<i>Klávesové zkratky v aplikaci Zaslání zpráv</i>	<i>274</i>
<i>Klávesové zkratky v programu Předčítání</i>	<i>274</i>
<i>Klávesové zkratky pro dotykové příkazy v programu Předčítání</i>	<i>275</i>
<i>Klávesové zkratky v programu Malování</i>	<i>275</i>
<i>Klávesové zkratky pro aplikaci Lidé</i>	<i>276</i>
<i>Klávesové zkratky v aplikaci Čtečka</i>	<i>277</i>
<i>Klávesové zkratky pro Připojení ke vzdálené ploše</i>	<i>277</i>
<i>Klávesové zkratky pro funkci Připojení ke vzdálené ploše</i>	<i>278</i>
<i>Klávesové zkratky aplikace OneDrive</i>	<i>278</i>
<i>Klávesové zkratky k prohlížeči nápovědy systému Windows</i>	<i>279</i>
<i>Klávesové zkratky v programu Windows Deník</i>	<i>280</i>

6. OneDrive

6.1 Historie služby OneDrive

Historie služby **OneDrive** (resp. z pohledu názvu jejího předchůdce **SkyDrive**) sahá do roku 2007, kdy byla služba představena širší veřejnosti. Během své historie se úložná kapacita služby několikrát zvětšila až na současných 15 GB. Postupem času také dostávala nové a nové funkce, mezi ty nejužitečnější patří zejména **Office Online** nebo synchronizační aplikace. Velkou výhodou takového online úložiště je bezesporu fakt, že jakmile je do úložiště naprogramována nějaká nová funkce nebo vlastnost, je ihned dostupná desítkám milionů uživatelů služby **OneDrive bez nutnosti jakékoliv lokální aktualizace nebo instalace**.

6.2 Práce v prostředí OneDrive

Pro využívání služby **OneDrive** (a obecně jakýchkoliv služeb od společnosti Microsoft) je zapotřebí mít účet Microsoft. Pokud např. používáte zdarma dostupné emailové řešení Outlook, přihlašujete se do Windows 8 pomocí online účtu apod., tak již tento účet Microsoft máte. Nicméně jestliže jej nemáte, je možné si jej vytvořit během pár minut, a to zcela zdarma. Výchozí stránkou pro službu **OneDrive** je www.OneDrive.com, kde se v pravé části stránky můžete do služby se svým existujícím Microsoft účtem přihlásit.

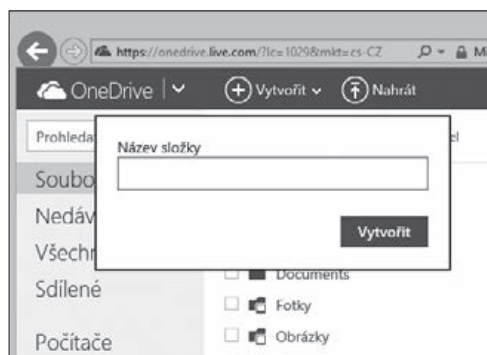

Nachází se zde ale také možnost vytvoření a zaregistrování nového účtu. Během klasického registračního procesu máte možnost si Microsoft účet vytvořit a získat tak účet pro všechny služby společnosti Microsoft. Po vytvoření účtu se vám ihned zobrazí pracovní prostředí služby **OneDrive**.

Ať se přihlásíte se svým existujícím Microsoft účtem nebo jste si právě vytvořili nový, po prvním přihlášení do služby **OneDrive** jsou ve výchozím stavu připraveny čtyři položky: **Soubory**, **Nedávné**, **Všechny fotky** a **Sdílené**. Jak již název napovídá, první tři jsou určeny pro vaše soubory, čtvrtá poté pro soubory, které chcete sdílet s ostatními. Velkou výhodou složek ve **OneDrive** je fakt, že každá z nich může mít nastaven zcela jiný způsob oprávnění a přístupů. V rámci svého prostoru tak můžete mít zcela oddělená svoje soukromá a veřejná (sdílená) data. Také výchozí počet složek není pochopitelně neměnný.

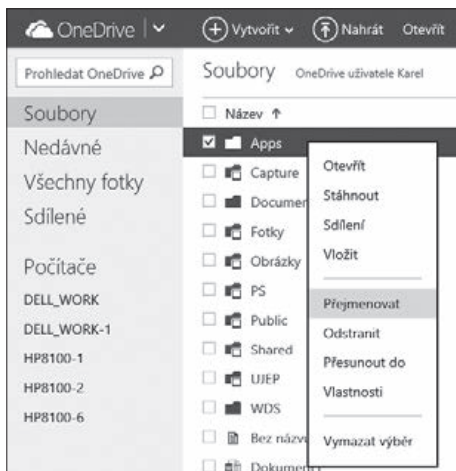
6.2.1 Složky

- **Vytvoření nové složky** – v případě, že budete potřebovat vytvořit novou složku, můžete tak učinit pomocí odkazu **Vytvořit ▶ Nová složka** v horní části obrazovky. Zobrazí se dialogové okno, do kterého stačí zadat název složky a název potvrdit stiskem klávesy **Enter**.

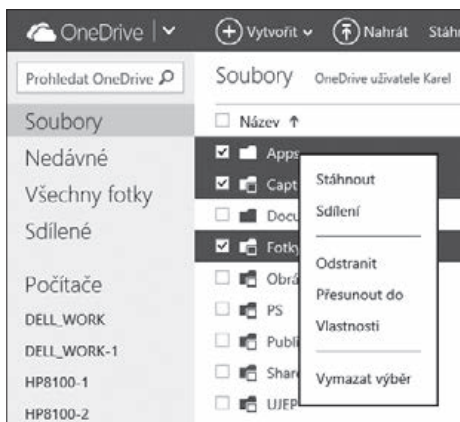

- **Přejmenování, přesunutí a odstranění složky** – v případě, že budete kdykoliv v budoucnu potřebovat změnit název složky, je tak možné učinit dvěma způsoby:

Prvním z nich je klepnutí pomocí pravého tlačítka myši na název složky, kde si ze zobrazené nabídky vyberete potřebný příkaz **Přejmenovat**. Druhým způsobem je výběr zaškrťovacího pole před složkou (případně v pravém horním rohu složky – záleží na způsobu nastavení zobrazení) a vybrání příkazu **Správa ▶ Přejmenovat** ze zobrazené nabídky v horní části obrazovky. Kromě přejmenování můžete složky přesunout na jiné místo v rámci svojí adresářové struktury, případně ji také odstranit.

- **Práce s více složkami** – pokud označíte postupem z minulého odstavce více složek, nabídka možných operací se zúží, což je vzhledem k povaze ostatních, nyní již skrytých příkazů, pochopitelné.

- **Sdílení složek** – někteří uživatelé využívají **OneDrive** pouze jako své osobní úložiště a archiv dat. Nicméně je mnoho těch, kteří **OneDrive** používají i pro sdílení dat s vybranými přáteli nebo se širokou veřejností. Právě pro ně je pak určena možnost sdílení. Nastavení sdílení složky můžete provést buď opět přes nabídku po stisknutí pravého tlačítka myši, nebo v pravé části okna po výběru složky pomocí zaškrťovacího pole. V nově zobrazené nabídce máte několik možností, jak složku sdílet.

- a) **Pozvat lidi** – pomocí této funkce **máte možnost odeslat zadanému příjemci odkaz na složku, kterou chcete sdílet**. Zpřístupnění této složky je možné pouze pro čtení nebo i pro zápis.

Pokud chcete tyto vlastnosti upřesnit, klepněte na položku **Příjemci můžou jenom zobrazit obsah** v dolní části okna, aby příjemce mohl složku upravovat, zaškrtněte volbu **Příjemci mohou upravovat**. Taktéž je možné nastavit, aby se před prohlížením nebo úpravou složky museli uživatelé přihlásit.

Sdílet

Pozvat lidi

Získat odkaz

Sdílí se s:

Odkaz použitý k vložení obsahu
Může jenom prohlížet

Pozvěte lidi, aby sdíleli položku Apps

Zadejte kontakty, kterým se pošle e-mail nebo zpráva přes Facebook s odkazem na tuto položku. Propojení s Facebookem můžete kdykoli spravovat.

Komu

Novák Jan ✕

Tady máš ty zdrojové kódy

Příjemci můžou jenom zobrazit obsah

Příjemci nemusí mít účet Microsoft

Sdílet Zavřít

- b) **Získat odkaz** – další možnosti sdílení složky nabízí **funkce pro získání odkazů na danou složku**. S těmito odkazy si pak můžete dělat, co chcete, resp. je předat příjemcům jakýmkoliv komunikačním kanálem, který používáte, např. **Skype** a další. Tato varianta sdílení nabízí uživatelům tři možnosti, jaký odkaz lze vygenerovat.

Sdílet

Pozvat lidi

Získat odkaz

Sdílí se s:

Odkaz použitý k vložení obsahu
Může jenom prohlížet

Získat odkaz na Apps

Vytvořte si odkaz, který pak zkopírujete a vložíte do e-mailu, blogu nebo na webovou stránku.

Zvolte si možnost.

Pouze zobrazení

Upravit

Veřejné

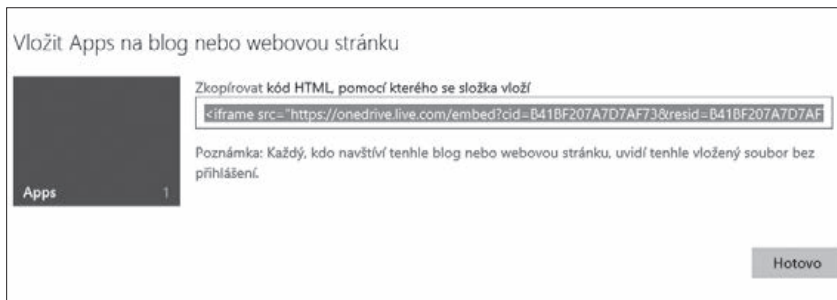
Vytvořit odkaz

Zavřít

První vygenerovaný odkaz slouží pouze pro zobrazení obsahu složky, druhý pro zobrazení a možnosti úprav a třetí umožní všem uživatelům vidět, jaká data sdílíte. Po nastavení sdílení je možné zkontrolovat a nastavit přidělená oprávnění v pravé části okna v nabídce **Sdílet**. Zde je možné kromě prohlédnutí seznamu oprávněných osob a vygenerovaných odkazů pomocí tlačítka **Odebrat odkaz** daná oprávnění a vygenerované platné odkazy odebrat. A pokud máte nasdílenou složku pro konkrétního uživatele, je možné v rozbalovací nabídce změnit úroveň jeho oprávnění pro vámi sdílenou složku. Primárně vygenerované odkazy jsou poměrně dlouhé a nepříliš vhodné pro publikování do příspěvků blogů, komentářů apod. Proto je možné je za pomoci tlačítka **Zkrátit odkaz** upravit do přijatelnější podoby.

- **Použití odkazu na složku** – aby bylo možné dát v případě potřeby veřejnosti přístup na sdílené složky v rámci vaší služby **OneDrive**, je vhodné si **vygenerovat odkaz** v takovém stylu, který je možné vložit do HTML kódu webové stránky.

Pak je takový odkaz na stránce reprezentován symbolem složky a po klepnutí na něj uživatelé uvidí obsah této složky, přičemž platí, že soubory v dané složce mají nastavena stejná oprávnění jako složka, v níž se nacházejí. To je možné provést za pomoci příkazu **Vložit** a následného klepnutí na tlačítko **Generovat**.

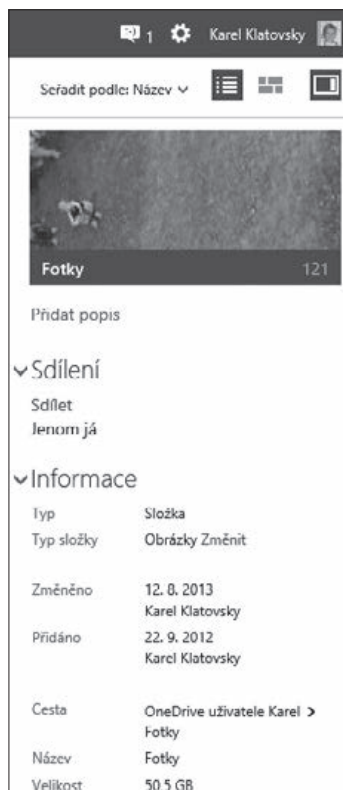

- **Stážení složky do počítače** – jedním z příkazů, který je možné po klepnutí pravým tlačítkem na složku využít, je příkaz **Stáhnout**. Ten vám umožní stáhnout si celou složku ve formátu ZIP na váš lokální počítač. To je výhodné v případě, že potřebujete mít kopii celé složky u sebe a složka obsahuje více souborů. Tímto příkazem tak stáhnete celou složku, ať obsahuje jeden nebo 100 souborů. V případě, že je složka prázdná, se pochopitelně tento příkaz v kontextové nabídce nezobrazuje.

- **Podrobné informace o složce** – ve službě **OneDrive** je možné také na jednom místě nalézt kompletní informace o vybrané složce. Stačí, když si zobrazíte podokno podrobností a to klepnutím na poslední ikonu možností zobrazení v pravé horní části okna.

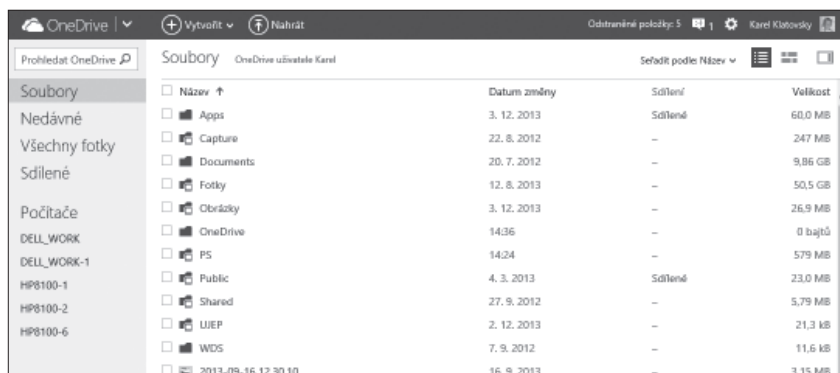
V tu chvíli se v pravé části stránky zobrazí podrobné informace o složce, jako jsou např. datum poslední změny, kdo ji vytvořil, velikost a typ složky. Zejména typ složky stojí za vaši pozornost, protože se jedná o údaj, který je možné změnit. Ve službě **OneDrive** se totiž obecně pracuje se dvěma typy složek – **Dokumenty** a **Obrázky**.

Někdy se totiž může stát, že vámi přidaná složka obsahuje kromě fotek i datové soubory a pak se přiřadí do jiné skupiny. Právě proto je možné zvolením typu složky rozhodnout, zda bude složka zařazena do **Dokumentů** nebo **Obrázků**.

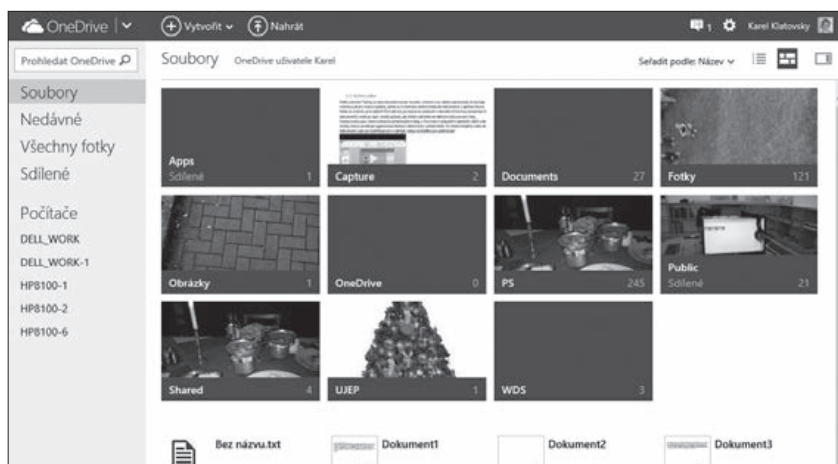

- **Zobrazení složek** – soubory a složky uložené na **OneDrive** je možné si nechat zobrazit dvěma způsoby:

Tím prvním je tzv. **zobrazení podrobností**, ve kterém vidíte seznam složek, datum její poslední změny, stav sdílení a velikost.

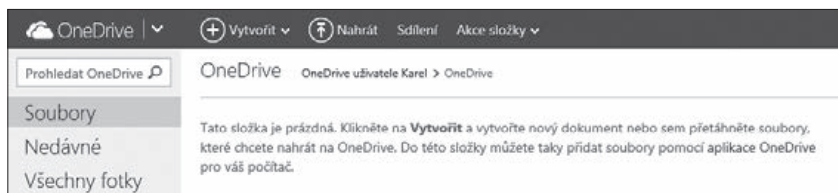

Druhým typem je pak **zobrazení miniatur**, ve kterém jsou adresáře vidět jako dlaždice a pokud se v některé složce nachází nějaký obrázek, uvidíte jej jako miniaturu složky. Navíc se tyto obrázky dynamicky mění. Zajímavostí je, že zobrazení náhledu funguje např. i na dokumenty sady Office, takže aniž byste otevřeli nějaký dokument vytvořený např. ve Wordu, na náhledu vidíte alespoň jeho hrubý obsah.

6.2.2 Soubory

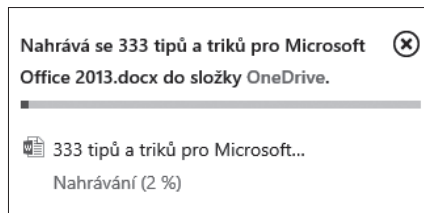
- **Nahrávání souborů** – **OneDrive** je využíván především jako datové úložiště, proto si pochopitelně často nevystačíte pouze s prostým vytvářením složek, ale je vhodné do těchto složek i nějaké soubory umístit. To provedete tak, že si vybranou složku v seznamu složek otevřete klepnutím na její název a následně klepnete na příkaz **Nahrát** v horní části okna. Zobrazí se klasické dialogové okno pro výběr souborů z počítače.

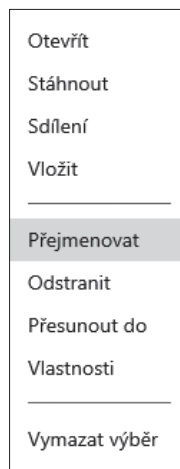
Druhým způsobem nahrávání souborů je možnost rovnou přetáhnout vybrané soubory do zobrazené složky, a to bez nutnosti klepnutí na tlačítko **Nahrát**. Stačí tedy např. v **Průzkumníkovi** systému Windows

soubory označit a prostým přetažením do právě otevřené složky ve službě **OneDrive** je začít do úložiště nahrávat.

Rychlost nahrávání je pochopitelně závislá jednak na velikosti vybraných souborů, jednak na odchozí rychlosti vašeho internetového připojení (tzv. uploadu). Po vybrání souborů, které chcete do svého úložiště odeslat, se okno zavře a zobrazí se v pravém horním rohu ukazatel stavu nahrávání a vy máte možnost se službou **OneDrive** nezávisle na právě probíhajícím uploadu dále pracovat. Pozor, v rámci služby **OneDrive** je možné ve webovém prostředí nahrávat pouze soubory, nikoliv složky.

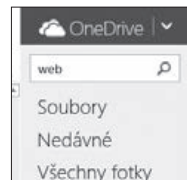
- **Práce se soubory** – do úložiště **OneDrive** je možné nahrávat jakékoliv soubory. Pokud máte již ve službě **OneDrive** nějaký soubor umístěn, je možné s ním v závislosti na tom, o jaký soubor se jedná, dále pracovat. Jestliže se jedná o dokument vytvořený v sadě **Microsoft Office** v aplikacích **Word**, **Excel**, **PowerPoint** a **OneNote**, je možné s ním dále pracovat, dokonce jej i upravovat, viz další kapitola. Dále **jsou podporovány PDF soubory** a **textové soubory** ve formátu **.txt**. Možné operace, které lze s daným souborem provést, se zobrazí opět po klepnutí pravého tlačítka myši na souboru nebo po zaškrtnutí pole před souborem a vybrání příkazu v nabídce v pravé části okna. Mezi příkazy, které se zobrazí u všech typů souborů, patří **Stáhnout**, **Přesunout do**, **Kopírovat do**, **Přejmenovat**, **Odstranit** a **Vložit**. Co který příkaz dělá, je pochopitelné již z jeho názvu.

Z hlediska vkládání na web na první pohled **není rozdíl mezi složkami a soubory**, stačí klepnout pravým tlačítkem na vybranou položku, z nabídky vybrat příkaz **Vložit** a vygenerovaný HTML kód vložit na svou webovou stránku. Nicméně u souborů aplikací **Excel** a **PowerPoint** se namísto prostého odkazu na stránku vloží soubor jako takový a na této stránce je zobrazen obsah tohoto souboru. Výsledkem je, že návštěvník daného webu neuvidí pouze odkaz na soubor, ale i jeho obsah. To se hodí

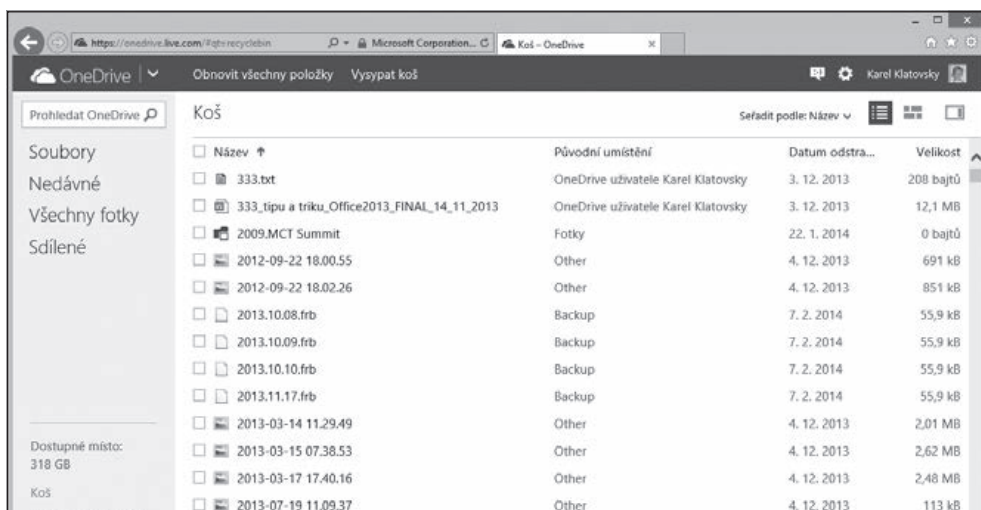
např. pro rychlé prohlédnutí vložené prezentace nebo tabulky. Školy tak mohou např. mít jídelní lístek ve formátu aplikace Excel, a pokud si jej tímto způsobem vloží na web, stačí pouze online editovat jídelní lístek ve službě **OneDrive** a změny budou ihned promítnuty na web.

Jakmile začnete **OneDrive** využívat více, asi brzy zjistíte, že i přes přehlednou adresářovou strukturu se může stát, že nebudete moci najít nějaký soubor. Proto se v levém horním okraji stránky **OneDrive** nachází dialogové okno pro prohledávání celého úložiště. Stačí tedy zadat název (nebo jeho část) soubor a ihned vidíte výsledek vyhledávání, ve kterém si můžete soubor rovnou otevřít, provést s ním libovolné úpravy, podívat se na stav sdílení, datum poslední změny, jeho skutečné umístění a velikost.

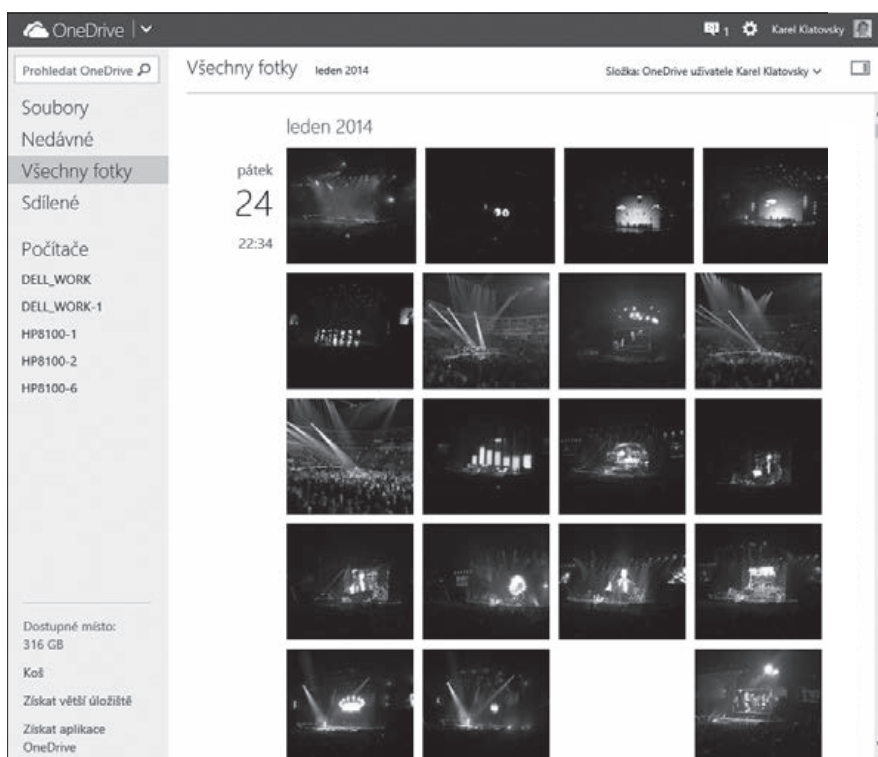
6.2.3 Koš

Zajímavou a potřebnou funkci, která nebyla ve službě **OneDrive** od počátku, je **funkce koše**. Dřív totiž po odstranění souboru nebylo možné jej nijak obnovit. Odkaz na koš naleznete v levém dolním rohu okna. Můžete zde obnovit vybrané položky, všechny položky nebo podobně jako na klasickém počítači koš zcela vysypat. Podobně jako u běžných souborů i zde můžete výpis souborů řadit a to klepnutím na název příslušného sloupce. Není tak problém zjistit, jaký soubor v koši zabírá nejvíce místa, popř. jaký soubor byl odstraněn naposledy.

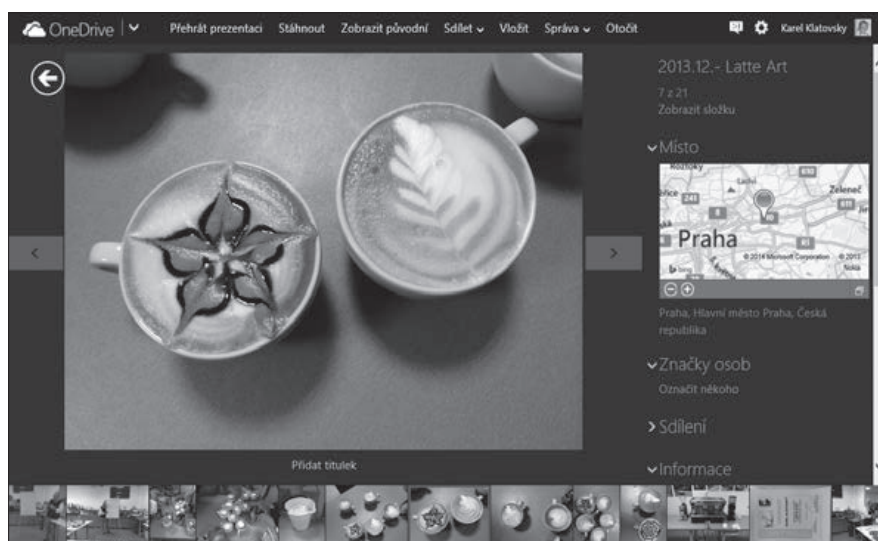
6.2.4 Fotografie

Velice důležitou součástí služby **OneDrive** je práce s fotografiemi. Jak již bylo zmíněno, pokud ve službě **OneDrive** vytvoříte složku a do ní umístíte fotografie, **OneDrive** to automaticky pozná a zobrazí vám ji jak v části **Soubory**, tak i v položce **Všechny fotky**, a to dokonce ve vzhledu webové fotogalerie. Nahrávání fotografií do složek je stejné jako nahrávání běžných souborů. Jestliže tedy klepnete v levé horní části na položku **Všechny fotky**, zobrazí se přehledně seznam všech fotoalb, které ve **OneDrive** máte umístěny. **Řazení** v tomto případě **probíhá dle data od nejnovějšího po nejstarší**.

Druhou možností, jak si zobrazit fotky, je přímo v položce **Soubory** otevřít složku s fotkami. V závislosti na tom, jak máte nastaveno zobrazení souborů, se buď složky zobrazí jako prostý seznam nebo jako přehled miniatur. U každé složky je vidět náhled některých fotek ze složky (který se dynamicky mění) a navíc je zde zobrazen počet souborů uvnitř složky.

Po klepnutí na náhled složky (v zobrazení **Soubory**) se zobrazí veškeré fotografie uvnitř dané složky, opět v jednotlivých náhledech. A podobně jako u souborů, i zde máte možnost klepnout pravým tlačítkem myši na některou z fotek a vybrat si, co s fotkou chcete provést. Můžete ji otevřít, stáhnout, sdílet, vygenerovat odkaz pro vložení, přejmenovat, odstranit, přesunout na jiné místo, kopírovat do jiné složky, zobrazit vlastnosti souboru nebo otočit. Nicméně pokud budete chtít někomu ukázat například fotografie z dovolené, těžko si je bude zobrazovat v takto malých náhledech. Proto je pochopitelné, že po klepnutí na vybranou miniaturu obrázku je možné si jej zvětšit.

Po klepnutí na fotku se také v pravé části okna zobrazí podrobné informace o fotce, převážně tzv. **EXIF informace**, jako jsou rozlišení fotky, čas pořízení, nastavení fotoaparátu při focení a pokud **EXIF informace obsahuje i místo pořízení**, vidíte rovnou i mapu s vyznačením, kde byla fotka pořízena.

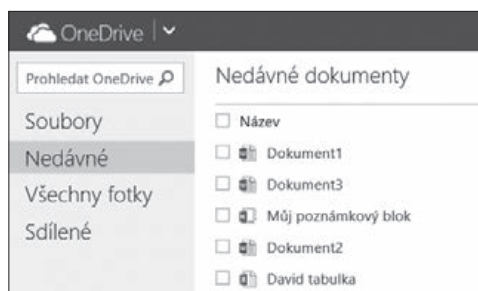
V režimu zobrazení jednotlivých fotek se pak ukazují další velice přínosné možnosti úložiště **OneDrive**. V dolní části okna máte k dispozici filmový pás s náhledy jednotlivých fotografií, takže víte hned směrem dopředu i zpět, jaké fotky se zde nacházejí. Po klepnutí na velký náhled fotky je možné ještě navíc tento filmový pás skrýt a zobrazit fotku téměř přes celou obrazovku. V režimu prohlížení je pak možné na další a předchozí fotky se

přesouvat kurzorovými klávesami nebo pomocí šipek, které se zobrazí po najetí kurzoru za levý nebo pravý okraj fotky. Asi ale sami tušíte, že takové prohlížení není zrovna efektivní a že by bylo mnohem snazší, kdyby se fotky přepínaly automaticky. I to je ve službě **OneDrive** možné a lze tak učinit klepnutím na příkaz **Přehrát prezentaci**, který se nachází po otevření fotky v horním pásu příkazů.

V režimu prezentace se skryjí všechny okolní panely a nabídky a začnou se v intervalu tří sekund přehrávat všechny fotografie i videa a vy se můžete nerušeně kochat nádhernými snímky. Režim prezentace můžete ukončit stisknutím klávesy **Esc**, další stisk této klávesy vás přesune do režimu náhledu všech fotek v daném albu a třetí stisk do seznamu všech fotoalb ve vašem úložišti.

6.2.5 Nedávné

Z fotogalerie se přesuneme opět na hlavní stránku úložiště **OneDrive** (to ostatně můžete udělat kdykoliv klepnutím na logo služby **OneDrive** v horním levém rohu). V nabídce v levé části okna se nachází pod položkou **Soubory** další, často

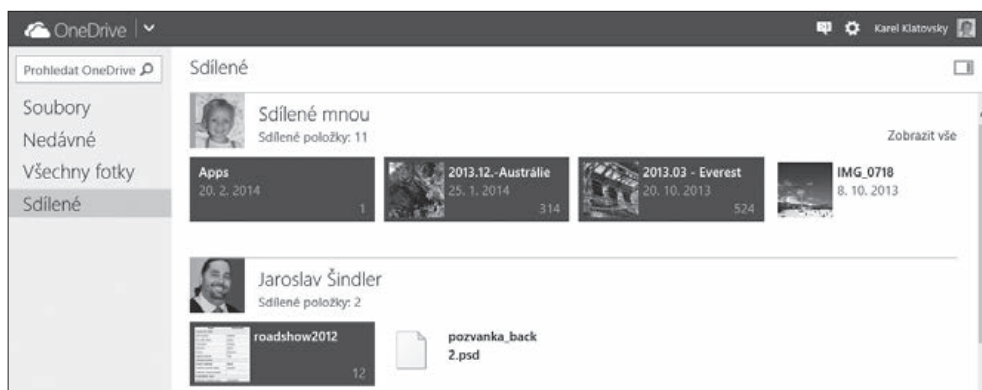

využívaná položka, **Nedávné**. Jedná se o seznam dokumentů, se kterými jste v poslední době pracovali. Zde se ale dokumenty, jak již z názvu této složky vyplývá, řadí podle data posledního otevření. Je to obdobná nabídka, co se funkcionality týče, jako je nabídka **Poslední dokumenty** ve standardních aplikacích **Word**, **Excel** apod. Jedná se o skutečné soubory z nabídky **Dokumenty**, kde se tyto soubory nacházejí, a proto s nimi můžete i v položce **Nedávné** pracovat naprosto stejným způsobem jako v **Dokumentech**. Pokud si tedy např. přejmenujete nebo smažete soubor ve složce **Nedávné**, tato změna se projeví i ve skutečném umístění daného souboru v nabídce **Dokumenty**.

6.2.6 Sdílené dokumenty

Na začátku této příručky byla několikrát při popisu práce se soubory zmíněna možnost jejich sdílení. Abyste měli přehled o tom, jaké soubory jsou s vámi sdíleny, nachází se jako poslední v levé části stránky nabídka **Sdílené**. Po klepnutí na její název se zobrazí seznam dokumentů, které

můžete prohlížet nebo upravovat. Pozor na fakt, že se (kromě první položky) nejedná o soubory uložené ve vašem úložišti **OneDrive** a že pokud některý z těchto souborů smažete (za předpokladu, že k tomu máte nastavena oprávnění), tento soubor se smaže i z úložiště daného uživatele, který vám soubor nasdílel. Na jednu stranu to možná někteří berou jako bezpečnostní riziko, na druhou stranu je nutné vzít v potaz, že proto existují v úložišti **OneDrive** různé možnosti oprávnění, a pokud tedy někomu soubor kompletně nasdílíte, máte k tomu důvod. Stejně tak ale existují desítky situací a využití, kde se naopak hodí to, že nepotřebný soubor mohou mazat všichni uživatelé s daným oprávněním.

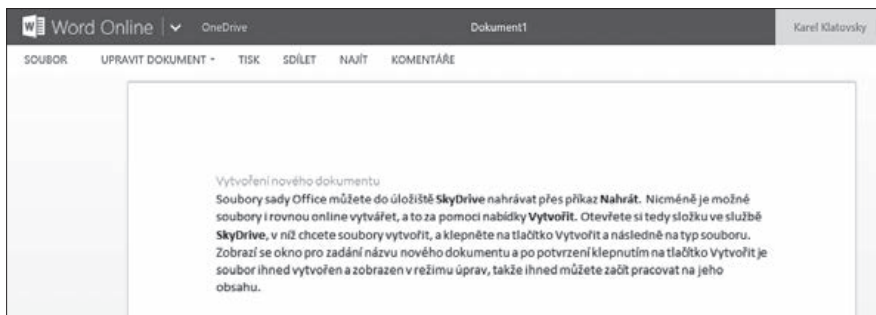
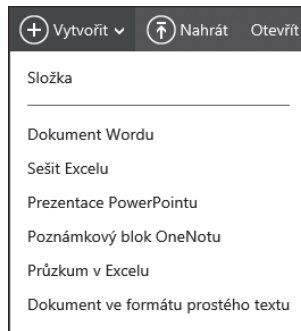

6.2.7 Office Online

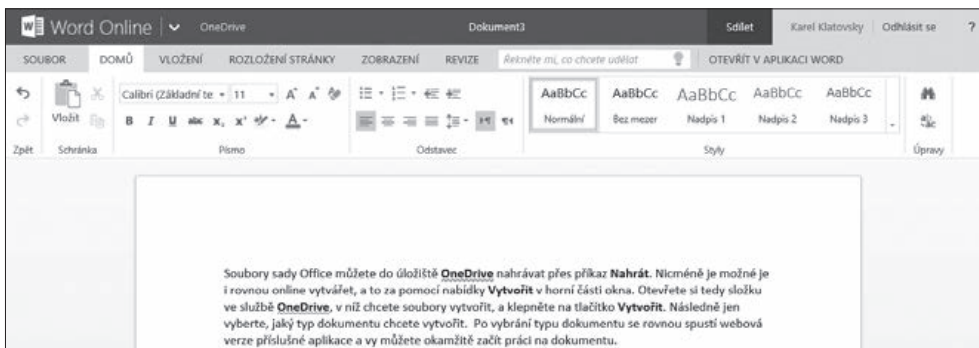
Jak již bylo napsáno, **OneDrive** není sice jedinou službou, která nabízí úložný prostor na internetu, nicméně z hlediska datového prostoru a dalších funkcí se jí těžko nějaká jiná vyrovná. Pokud pomínu kapacitu úložného prostoru o velikosti 15 GB, tak druhou největší výhodou je online sada kancelářských aplikací **Word**, **Excel**, **PowerPoint** a **OneNote**, která má souhrnný název **Office Online**. S čím dál větším přechodem uživatelů a společností do cloudového prostředí se také musí zcela zásadně změnit způsob fungování a využívání aplikací a **Office Online** plně ukazují a dokazují, jak se to má dělat. V rámci běžného internetového prohlížeče můžete naprosto z jakéhokoliv počítače připojeného na internet nejenom prohlížet dokumenty vytvořené ve zmiňovaných aplikacích, ale hlavně je i vytvářet a na vytváření spolupracovat i s více uživateli. A není vůbec nutné, aby na daném počítači byla nainstalována jakákoliv verze klasického kancelářského balíku **Microsoft Office**. I tak ale celá sada **Office Online**, co se

týče vzhledu, kopíruje co nejvěrnějším způsobem kancelářský balík **Microsoft Office 2013**, aby přechod do cloudového prostředí byl pro běžné uživatele příjemnější a rychlejší.

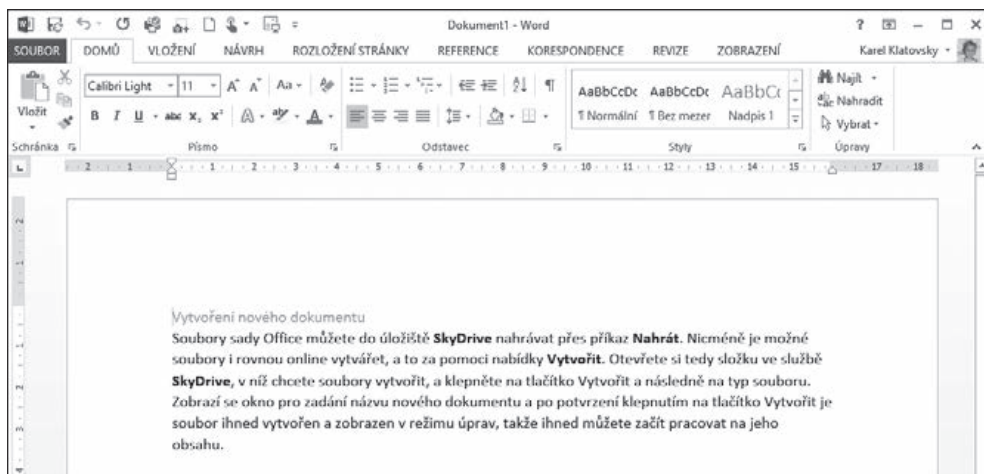
- **Vytvoření nového dokumentu** – soubory sady Office můžete do úložiště **OneDrive** nahrávat přes příkaz **Nahrát**. Nicméně je možné je i rovnou online vytvářet, a to za pomoci nabídky **Vytvořit** v horní části okna. Otevřete si tedy složku ve službě **OneDrive**, v níž chcete soubory vytvořit, a klepněte na tlačítko **Vytvořit**. Následně jen vyberte, jaký typ dokumentu chcete vytvořit. Po vybrání typu dokumentu se rovnou spustí webová verze příslušné aplikace a vy můžete okamžitě začít práci na dokumentu.
- **Práce s existujícími dokumenty** – v předchozí kapitole bylo zmíněno a na obrázcích i demonstrováno, že kontextová nabídka s příkazy se mění v závislosti na tom, s jakým typem souboru chcete pracovat, a že **u již vytvořených dokumentů sady Office máte navíc tyto další možnosti**:
 1. **Otevřít ve...** – po výběru tohoto příkazu máte možnost ihned zobrazit daný dokument tak, jak byl vytvořen. V tomto režimu je možné celým dokumentem procházet, měnit velikost náhledu dokumentu, prohledávat dokument či jej sdílet. Taktéž je možné dokument v prohlížeči upravit nebo jej otevřít v příslušné aplikaci sady Office (za předpokladu, že je tato aplikace v počítači nainstalována.) V nabídce **Soubor** (která graficky kopíruje stejnojmennou nabídku v sadě Office 2013) jsou pak další příkazy pro práci se souborem, jako jsou **Tisk**, **Uložit jako**, **Sdílet** a další.

To, že je možné dokumenty v rámci internetového prohlížeče otevírat, zase tak překvapivé není (vzhledem k dnes dostupným technologiím na webu). Co ale ze služby **OneDrive** činí skutečnou online kancelář se vším všudy, je právě **možnost online úpravy dokumentů**. Stačí, abyste klepli po otevření souboru na položku **Upravit dokument** ▶ **Upravit v aplikaci** a otevře se vám dokument v režimu úprav včetně nástrojů na pásu karet tak, jak jej znáte ze sady Microsoft Office 2013. Na první pohled zde některé karty chybí, jedná se ale zejména o pokročilé funkce dané aplikace, kterých by prozatím většina uživatelů stejně využívala spíše v klasické aplikaci. Na druhou stranu je nutno podotknout, že společnost Microsoft neustále přidává jednotlivé karty a funkce, které jsou tak ihned dostupné milionům uživatelů po celém světě. Pokud se ale podíváte podrobněji na dostupné funkce, tak např. v aplikaci **Word Online** zjistíte, že pro vytvoření běžného dokumentu vám nic nechybí. Na kartách jsou v době psaní této příručky dostupné zejména funkce pro práci se schránkou, formátování písma, formátování odstavce, styly, kontrola pravopisu, vkládání tabulek, obrázků a hypertextových odkazů apod.

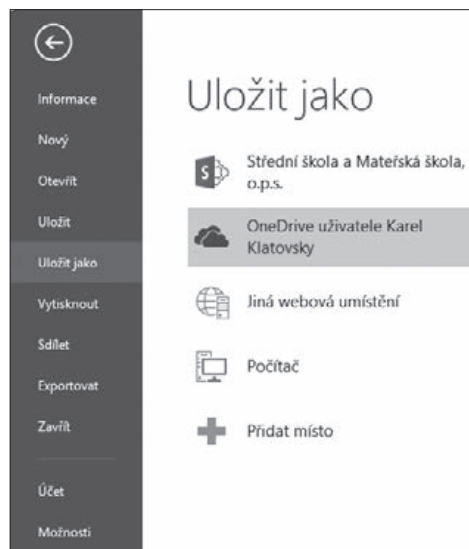
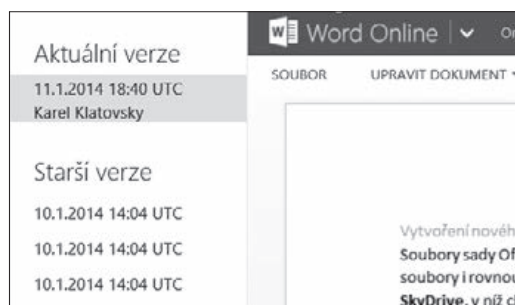

2. **Upravit ve** – pokud po otevření dokumentu klepnete na položku **Upravit dokument** ▶ **Upravit ve + název aplikace**, je možné otevřít online dokument v příslušné desktopové aplikaci (pokud je nainstalována) a dodělat na něm některé další úpravy či pokročilé funkce, které v online aplikaci dostupné nejsou. A pokud **dokument upravujete v sadě Microsoft Office 2013** (která je již na cloudové prostředí a online úložiště **OneDrive** plně připravena), **máte možnost jej přes nabídku Soubor ▶ Uložit rovnou zpět uložit na OneDrive**.

- **Historie verzí** – pomocí tohoto příkazu máte možnost se vrátit k některé z předchozích verzí daného dokumentu. **OneDrive** totiž průběžně ukládá verze dokumentů, se kterými pracujete, a vytváří jejich kopie tak, jak vypadaly před další změnou. Po klepnutí na tento příkaz máte tedy možnost si **nechat zobrazit předchozí verze dokumentu** a případně jej do tohoto stavu obnovit nebo si starší verzi stáhnout.

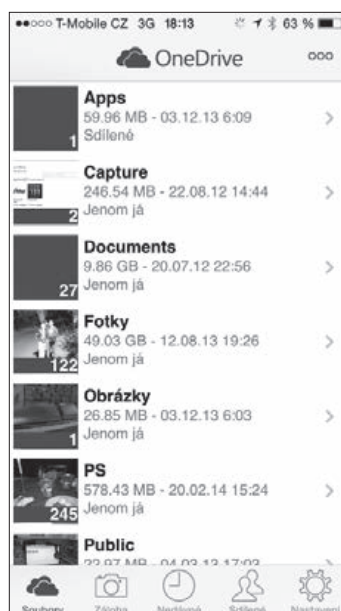
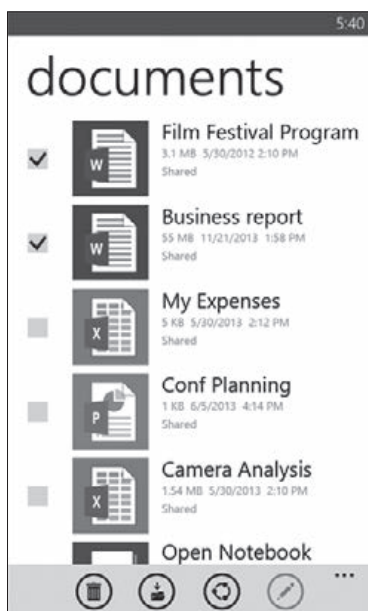
Pokud jste již práci s daným dokumentem ukončili a chcete se vrátit do úložiště **OneDrive**, máte několik možností. **První** z nich je klepnutí na odkaz **OneDrive** ve zcela horní části okna. **Druhou** možností je pak v nabídce **Soubor** vybrat poslední příkaz **Zavřít**.

6.2.8 Mobilní přístup

Ačkoliv je možné z mobilních zařízení přistupovat na službu **OneDrive** obdobně jako na klasickém počítači, tj. přes internetový prohlížeč a adresu www.OneDrive.com, je mnohem uživatelsky příjemnější a rychlejší přistupovat ke svým datům skrze nativní aplikace, které vývojáři společnosti Microsoft vytvořili pro platformy **Windows Phone**, **Android** a **iOS**. Díky těmto aplikacím můžete snadno a efektivně pracovat se svými daty, prohlížet své fotografie či nastavovat sdílení. Aplikaci pro zařízení **Windows Phone** si můžete stáhnout na **Windows Phone Store**, obdobná situace je i pro zařízení společnosti Apple, zde se aplikace **OneDrive** nachází v **AppStore** či **Android**, kde aplikaci naleznete v **Google Play**. Zajímavou vlastností mobilní aplikace **OneDrive** je možnost automatického zálohování vyfocených fotek na úložiště **OneDrive**. To má výhodu v tom, že nemusíte myslet na to, že byste měli nahrát fotky z telefonu do počítače. V případě, že by se s vaším telefonem něco stalo, máte tak automaticky zajištěno, že vaše fotky už jsou dávno v bezpečí úložiště **OneDrive**. A samozřejmě nesmím zapomenout i na příjemný fakt v podobě 3 GB prostoru zdarma navíc, který se vám automaticky po aktivaci této funkce přičte.

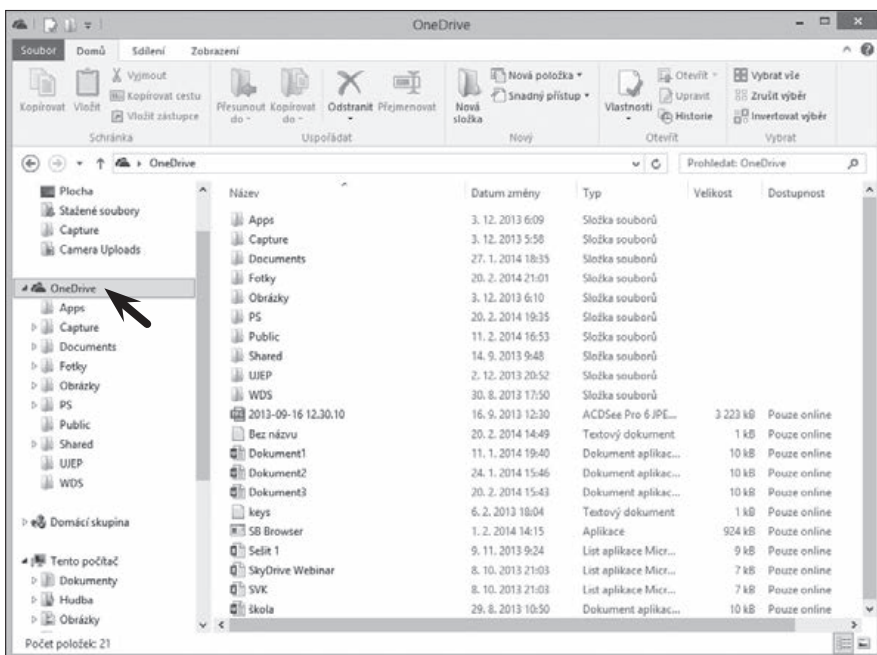
Na následujících obrázcích vidíte, jak je prostředí úložiště v aplikaci **OneDrive** zobrazeno na odlišných mobilních platformách.

6.2.9 Desktopová aplikace OneDrive

Možná jste si všimli, že v levé části okna služby **OneDrive** se také nachází odkaz **Získat aplikaci OneDrive**. Aplikace **OneDrive** vám **umožňují automaticky nahrávat a synchronizovat vaše data nejen mezi vaším počítačem a úložištěm OneDrive, ale také případně mezi více počítači**. Aplikace **OneDrive** je **dostupná jak pro počítače s operačním systémem Windows či počítače Mac, tak i pro nejpoužívanější mobilní platformy – Windows Phone, Android i iOS**. Zatímco mobilní aplikace vám usnadňují přístup k datům na úložišti, aplikace pro Windows se naopak stará o to, aby se vše automaticky synchronizovalo. **Od Windows 8.1 je tato aplikace součástí instalace operačního systému**, pro použití v dřívějších verzích je nutné tohoto synchronizačního klienta stáhnout pomocí výše zmíněného postupu.

Např. ve Windows 8.1 se stačí přihlašovat do systému pomocí online Microsoft účtu a veškeré další nastavení se provede zcela automaticky. Složka **OneDrive** se také umístí do levého navigačního podokna aplikace **Průzkumník**, takže je možné ji využívat téměř stejně, jako jakoukoliv jinou místní nebo síťovou jednotku.

Ve výchozí konfiguraci se umístění složky **OneDrive** nastaví automaticky a to jako součást uživatelského profilu. Toto nastavení ale nemusí všem vyhovovat a někteří třeba chtějí mít složku **OneDrive** na zcela jiném diskovém oddílu. Proto je možné klepnout na hlavní složku **OneDrive** pravým tlačítkem myši, vybrat příkaz **Vlastnosti** a následně na kartě **Umístění** vybrat nové místo pro tuto složku.

Tato aplikace automaticky hlídá jakékoliv provedené změny a okamžitě je replikuje do úložiště **OneDrive**. Stačí tedy do této lokální složky nahrát jakoukoliv novou složku, např. s fotkami z dovolené, a okamžitě se (jste-li momentálně připojeni k internetu) začne nahrávat do úložiště **OneDrive** bez nutnosti ručního nahrávání ve webovém prostředí. Pozor ale na fakt, že se jedná o replikační kopii vašeho úložiště, tj. cokoliv v této složce na počítači smažete, se smaže i ve webovém úložišti. Stejně tak když jakoukoliv změnu uděláte ve webovém prostředí úložiště **OneDrive**, ta se ihned promítne i do vaší složky **OneDrive** na lokálním počítači.

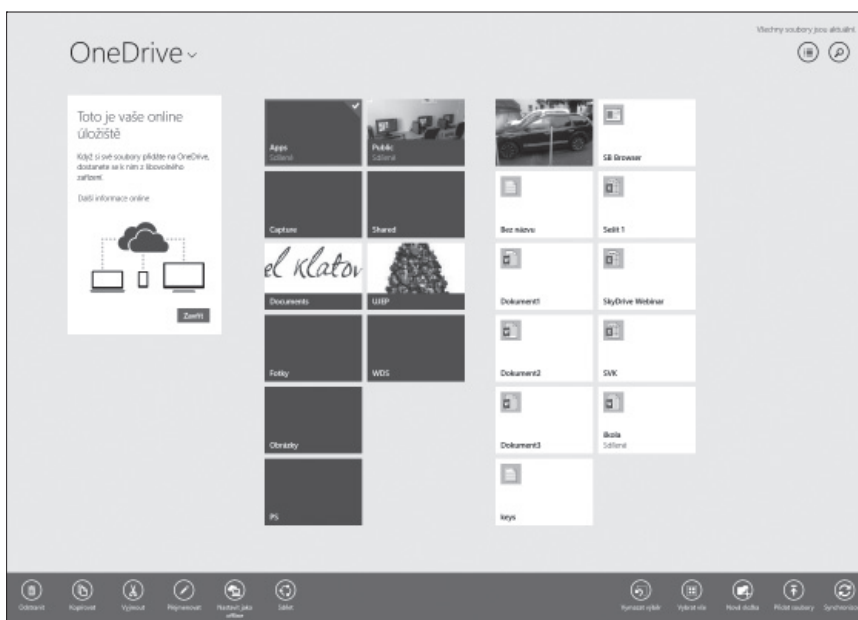
Mnoho uživatelů využívá **OneDrive** i jako primární úložiště pro své fotky a složka s fotkami pak snadno může dosahovat velikosti i několik desítek GB. V tom případě by bylo určitě **vhodné mít možnost nastavit**, že třeba **složku s fotkami nechcete do svého notebooku s menším diskem synchronizovat**. To je možné nastavit po klepnutí pravým tlačítkem na vybranou složku.

Můžete vybrat ze dvou možností:

- **Zpřístupnit offline** – vytvoří na disku kompletní kopii složky, včetně podsložek a souborů. Jak již z názvu vyplývá, k souborům budete mít přístup i v případě odpojení od internetu. Výhodou je, že pokud provedete v takové složce nějaké změny, jakmile se opět připojíte k internetu, automaticky se všechny změny promítnou do hlavního místa celé služby **OneDrive** – webového úložiště.
- **Zpřístupnit pouze online** – v tomto případě jsou pouze vytvořeny zástupci složek a souborů, které nezabírají víceméně žádné místo. Pokud se pokusíte takto vytvořený soubor otevřít, soubor se nejprve začne automaticky stahovat z internetu a teprve poté je možné s ním pracovat. Takové nastavení se hodí právě např. pro již zmíněnou složku s fotkami.

6.2.10 Windows 8.1 aplikace OneDrive

Stačí se podívat okolo sebe a rychle zjistíte, že čím dál více populárnější jsou tablety a obecně dotykové ovládání. Standardní aplikace **OneDrive** a aplikace **Průzkumník** ale není pro takovou práci nejhodnějším řešením. Proto společnost Microsoft jako součást operačního systému Windows 8 (který je na dotykové ovládání plně přizpůsoben) přidala i moderní aplikaci **OneDrive**, kterou je možné bez problému dotykem ovládat. Najdete ji v nabídce **Start** a umí vše, co byste od takové aplikace očekávali. Bez problémů můžete přistupovat ke svým souborům, provádět s nimi běžné souborové operace (odstranit, kopírovat, vyjmout, přejmenovat), **nastavovat jejich offline a online dostupnost či sdílení s ostatními uživateli**.

6.3 Synchronizace dat mezi více PC

Pokud potřebujete synchronizovat data mezi více počítači najednou, je to snadné. Stačí pouze nainstalovat na vybrané počítače (minimálně s operačním systémem Windows 7 a vyšší) aplikaci **OneDrive** nebo použít přímo systém Windows 8.1 a přihlásit se se stejným Microsoft účtem. Jako i v jiných případech, centrálním bodem bude samotné úložiště **OneDrive** na

internetu, přes který se bude vše replikovat. Pokud tedy např. na prvním počítači přidáte do složky **OneDrive** soubor, aplikace **OneDrive** tuto změnu ihned replikuje na úložiště. Na druhém počítači aplikace **OneDrive** ihned zjistí provedenou změnu na úložišti a replikuje tuto změnu (resp. nový soubor) na tento počítač. A co více, veškerá takto synchronizovaná data máte vždy k dispozici online a i v případě poruchy počítače/pevných disků apod. máte tato data vždy na úložišti **OneDrive**.

6.4 Navýšení kapacity úložiště

Při registraci do služby **OneDrive** automaticky získáváte toto **úložiště s kapacitou 15 GB úložného prostoru**. Pokud si však na **OneDrive** chcete uložit například všechny svoje fotky či videa, nemusí vám tato kapacita dostačovat. Proto je možné **za roční poplatek pomocí odkazu [Spravovat úložiště](#) navýšit stávající kapacitu 15 GB**, a to o 50 GB, 100 GB nebo dokonce 200 GB. **Platba se provádí online** a nová kapacita je dostupná ihned po zaplacení.

Mimo to je možné, jak bylo napsáno výše, získat další prostor v rámci různých promoakcí, přizváním nových přátel apod.

Jak je vidět z předchozích stránek, **služba OneDrive** je opravdu řešení **připravené pro budoucnost práce na počítači – na práci s daty na internetu**. Vývoj služby jde neustále dopředu a již nyní jsou uvolněny pro programátory aplikací vývojové balíčky, které umožňují integraci a práci se službou **OneDrive** v různých aplikacích, a stejně tak jsou dostupné i nativní aplikace **OneDrive** pro nejrozšířenější mobilní platformy, čímž máte přístup ke svým datům i ze svých telefonů.

Velkou výhodou tohoto úložiště je zejména již zmiňovaná dostupná kapacita, systém založený na jazyku **HTML5**, zálohovaná data v datových centrech společnosti Microsoft, šifrovaný přenos dat a okamžitá dostupnost nových funkcí pro všechny uživatele služby **OneDrive**.

Vlastní poznámky:

A large rectangular area containing horizontal dotted lines for writing notes.

9. Bezpečnost

Zabezpečení operačního systému Windows je velice vděčným tématem příznivců i odpůrců tohoto systému a to již od dob Windows XP, ve které začal masivní nástup Internetu a s ním i nových bezpečnostních hrozeb. Jednou z těch prvních reakcí na tyto hrozby byl ve druhém Service packu pro zmiňované Windows XP bezpečnostní brána Windows Firewall, která byla automaticky zapnuta a chránila tak před hrozbami zvenčí. Microsoft samozřejmě nejenom, že vylepšoval funkce tohoto firewallu, ale přidával nové a nové nástroje a možnosti zabezpečení operačního systému Windows. V současném systému Windows 8.1 se dá poměrně s klidem říci, že nepotřebujete žádný jiný bezpečnostní software (pochopitelně, že tvůrci těchto bezpečnostního produktů se vás budou snažit přesvědčit o opaku, otázkou pak je, jakým testům a marketingovým lákadlům uvěříte právě vy). Ještě ve Windows 7 bylo zapotřebí pro komplexní zabezpečení doinstalovat minimálně nějaký antivirový program (a je jedno, zda to byl nějaký zdarma dostupný nebo placený), ale i to je ve Windows 8.1 minulostí.

9.1 Windows Defender

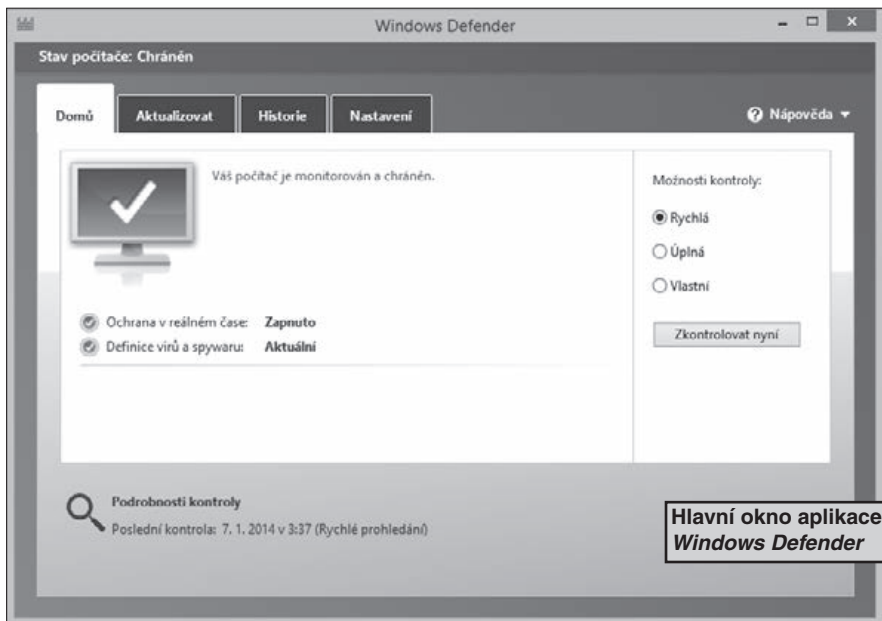
Windows Defender je název nového a komplexního bezpečnostního nástroje, se kterým se uživatelé setkají ve **Windows 8.1**. Název to není úplně nový, protože se tento produkt nacházel již ve **Windows 7** a **Windows Vista**, ale v těchto systémech se jednalo o „pouze“ antimalwarové a antispywarové řešení. Chyběla ta poměrně důležitá část, která by řešila i antivirovou kontrolu a ačkoliv měl Microsoft připraveno řešení v podobě zdarma dostupného antivirového programu **Microsoft Security Essentials**, bylo nutné jej do systému doinstalovat a to už byl (pro někoho zbytečný a pro někoho obtížný) krok navíc. Vývoj těchto bezpečnostních produktů by se dal tedy shrnout do následující rovnice

Windows Defender ve Windows 8.1 = Windows Defender ve starších verzích + Microsoft Security Essentials.

Uživatelé tak v ceně licence systému Windows 8.1 získávají i **antivirový, antimalwarový a antispywarový program**, navíc program, který je velice kladně hodnocen a který uživatele zbytečně neobtěžuje častými hláškami

a svůj běh a aktualizace se stará víceméně sám. Mnoho uživatelů Windows 8.1 o něm ani vůbec neví (pochopitelně kromě upozornění na nějaký bezpečnostní problém) a dle názorů mnoha IT odborníků to tak má být.

Windows Defender je tedy samostatná bezpečnostní aplikace, kterou si ale v případě potřeby můžete kdykoliv spustit a provést ruční kontrolu, změnit nastavení mnoha parametrů apod. Pokud si tedy **Windows Defender** přes nabídku **Start** spustíte, zobrazí se vám následující okno.

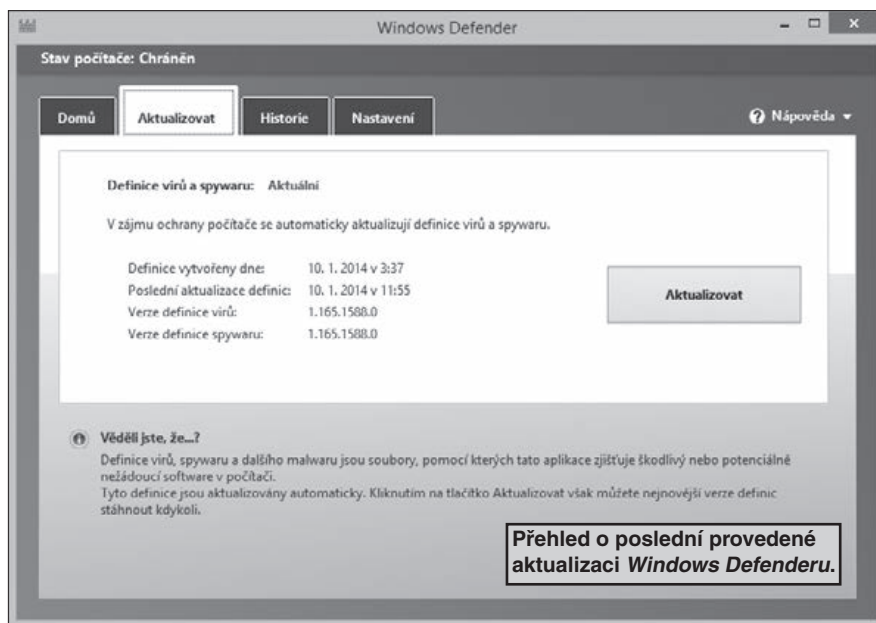
Jak vidíte, okno aplikace je rozděleno do čtyř záložek a barevný styl aplikace se mění podle stavu aplikace. Zejména běžným a ne moc zkušeným uživatelům by mohlo stačit oznámit, že pokud je vše zelené, je to dobře a o nic se nestarejte a byla by to částečně pravda.

Na kartě **Domů** tedy vidíte bezpečnostní stav počítače a aplikace, vidíte, zda je **Windows Defender** aktivní, zda je aktuální databáze antivirových definic a uživatel má v pravé části možnost (v případě podezření apod.) provést **rychlou, úplnou nebo vlastní kontrolu**.

Rychlá kontrola trvá pouze několik desítek vteřin a kontroluje nejběžnější systémové lokace. Oproti tomu **Kontrola úplná** zkontroluje všechny disky

a všechny složky, podsložky a soubory v počítači a trvá o mnoho déle. Pokud si chcete sami vybrat, jaké lokace budou prohledávány, můžete si zvolit **Vlastní kontrolu** a vybrat, jaké disky a oddíly budou kontrolovány.

Na druhé kartě **Aktualizovat** máte přehled o tom, jakou máte nainstalovanou verzi definic virů a spywaru a kdy byla provedena poslední aktualizace. Pokud chcete, tak v případě potřeby můžete stisknutím tlačítka **Aktualizovat** provést aktualizaci ručně.

Na třetí kartě **Historie** je možné zobrazit položky v karanténě (položky, u kterých byla nalezena nákaza, ale nebyly odebrány z počítače), zobrazit ručně povolené položky a zobrazit všechny tyto položky. Pro zobrazení tohoto seznamu je nutné klepnout v dolní části na tlačítko **Zobrazit podrobnosti**. Soubory umístěné do karantény je možné ihned z ní odebrat (tj. smazat z počítače) nebo obnovit (v případě, že jste si stoprocentně jisti, že daná položka není zavírovaná a že se jedná o planý poplach).

No a konečně poslední karta **Nastavení**, jak z názvu vyplývá, obsahuje všechny možnosti konfigurace produktu **Windows Defender**. Můžete zde zapnout ochranu v reálném čase, zobrazit si přehled vyloučených souborů, typů a procesů, které nebudou zahrnuty do pravidelných kontrol, upřesnit

nastavení chování aplikace např. při připojení USB disků, zapojit se do komunity **MAPS (Microsoft Active Protection Service)** pro poskytnutí anonymní zpětné vazby a ještě rychlejší reakce na možné ohrožení. Na této kartě **Nastavení** také můžete program **Windows Defender** zapínat a vypínat a to v poslední položce **Správce**.

Upozornění: Na závěr jedno malé upozornění, zatímco programů pro psaní textů, úpravy grafiky či webových prohlížečů můžete mít v počítači víceméně neomezeně, u bezpečnostních nástrojů je situace přesně opačná. **U těchto produktů je důležité mít nainstalovaný pouze jeden jediný a to z toho důvodu, že takovéto aplikace potřebují mít „plnou kontrolu“ nad bezpečností daného počítače.** Pokud byste takovým aplikací měli nainstalovaných více, tak se budou mezi sebou navzájem „hádat“ o zmiňovanou nadvládu, vypínat si navzájem bezpečnostní komponenty apod. Jestliže si tedy chcete vyzkoušet více bezpečnostních produktů, protože se např. chcete rozhodnout, který je pro vás ten nejlepší, vždy před instalací toho dalšího musíte ten předchozí odinstalovat. **U bezpečnostních nástrojů ve světě počítačů neplatí, že více nástrojů = větší ochrana, ale právě naopak.**

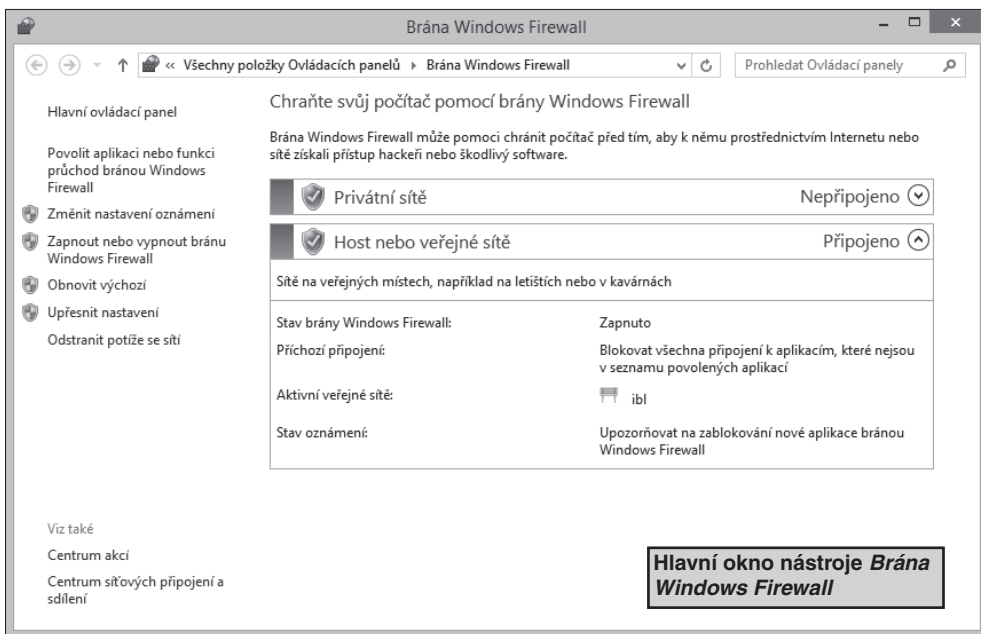

Tip: Vzhledem k tomu, že tedy není možné mít na jednom počítači více bezpečnostních produktů, se pro 100% jistotu „čistoty počítače“ doporučuje občas spustit **jednorázový antivirový test od jiného výrobce bezpečnostního řešení.** Budete tak mít jistotu, že nejenom ten váš aktuální bezpečnostní produkt je spolehlivý, ale budete to mít potvrzené i nástrojem od jiného výrobce. Takový test můžete provést i v případě, že máte podezření na zavirovaný počítač, ale váš aktuální bezpečnostní nástroj nehlásí žádný problém.

9.2 Firewall

Jak bylo v úvodu této kapitoly napsáno, firewall je společně s produktem **Windows Defender** jedním z pilířů komplexní bezpečnosti počítače. Jedná se o jakousi zeď mezi vaším počítačem a světem „tam venku“ na Internetu, která odráží různé podezřelé formy komunikace či dokonce útoky na váš

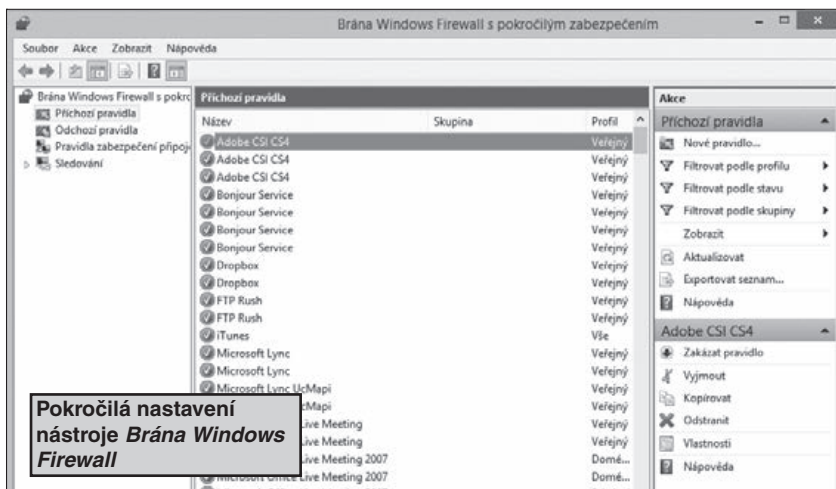
počítač, proto je **velice důležité mít vždy firewall zapnutý**. Opět se jedná o nástroj, který je aktivní ihned po instalaci a o kterém uživatel nemusí vůbec vědět, protože **Windows Firewall** provádí podobně jako **Windows Defender** většinu operací automaticky. Teprve v případě, že narazí na nějakou podezřelou komunikaci, nebo program, který jste spustili a který se snaží komunikovat s prostředím internetu, upozorní vás na to a dá vám na výběr, zda tuto komunikaci chcete povolit nebo blokovat. Pokud si v nabídce **Start** spustíte nástroj **Brána systému firewall**, zobrazí se vám následující okno.

V něm je hned na první pohled vidět stav této brány, stav nastavení blokování příchozích aplikací apod. Podrobnější možnosti konfigurace brány firewall se pak provádí pomocí příkazů v levé části okna. Pojďme se na ně blíže podívat:

- **Povolit aplikaci nebo funkci průchod bránou Windows Firewall** – pokud se nedaří nějaké aplikaci navázat internetovou komunikaci a vy chcete, aby tato aplikace takto komunikovat mohla, můžete v tomto nastavení vybrané aplikaci povolit průchod branou firewall a zároveň se zde můžete podívat na přehled všech povolených aplikací a funkcí, které zde můžete v případě potřeby i odebrat.

- **Změnit nastavení oznámení systému** – zde můžete upravit, jakým způsobem budete informováni o oznámeních nástroje firewall.
- **Zapnout nebo vypnout bránu Windows Firewall** – jak již z názvu vyplývá, zde je možné aktivovat/deaktivovat tuto funkci nebo nastavit blokování všech příchozích připojení včetně těch povolených. V případě podezření, že vám firewall blokuje komunikaci nějaké aplikace, je tedy možné jej zde na chvíli vypnout a otestovat následné chování. **Trvalé vypnutí firewallu však v žádném případě nedoporučuji.**
- **Obnovit výchozí** – obnoví výchozí stav nástroje firewall, vhodné např. když si s konfigurací firewallu pohrajete až moc a chcete vrátit vše do původního stavu.
- **Upřesnit nastavení** – tato položka vyvolá **nové okno Brána Windows Firewall s pokročilým zabezpečením**. V tomto okně naleznete opravdu pokročilé nastavení chování této brány včetně přehledu všech odchozích a příchozích pravidel s možností tvorby svých vlastních, máte možnost konfigurovat pravidla zabezpečení připojení či monitorování všech aktivních výjimek a pravidel.

Jak je vidět, mnoho nastavení a své fungování si firewall hlídá a spravuje opravdu sám a **pro většinu běžných uživatelů bude vhodné nechat naprostou většinu možností ve výchozím nastavení, maximálně s možností občasných úprav pravidel.**

Za zmínku snad ještě stojí **možnost oddělené konfigurace pro privátní a veřejnou síť**. Pokud jste tedy připojeni s notebookem doma (ať již přes kabel nebo Wi-Fi, ale do důvěryhodné sítě), může se váš firewall chovat jinak, než když jste připojeni k bezdrátovému hotspotu v restauraci, kde hrozí mnohem větší bezpečnostní riziko.

9.3 Aktualizace systému

Pokud bych měl vybrat tři nejdůležitější prvky zabezpečení operačního systému, tak by to společně s antivirovým nástrojem a firewallem byla právě **aktualizace systému**. Každá z nich sice hlídá jiné bezpečnostní hrozby, ale v mnoha případech se jejich rozsah působení zdaleka nepřekrývá a tak stačí, aby pouze jedna z nich nefungovala nebo byla špatně nakonfigurována a o kvalitním zabezpečení počítače nemůže být ani řeč.

Aktualizace systému se provádí zejména ze dvou základních důvodů. Tím prvním jsou **nové a vylepšené funkce systému**, tou druhou **odstraňování nalezených bezpečnostních chyb a děr v systému** formou tzv. **záplat**. A právě pokud je taková záplata zdokumentována a zveřejněna, tak vám většinou (záleží na typu bezpečnostní chyby) žádný antivir ani firewall nepomůže, protože on „díry“ v systému nehlídá.

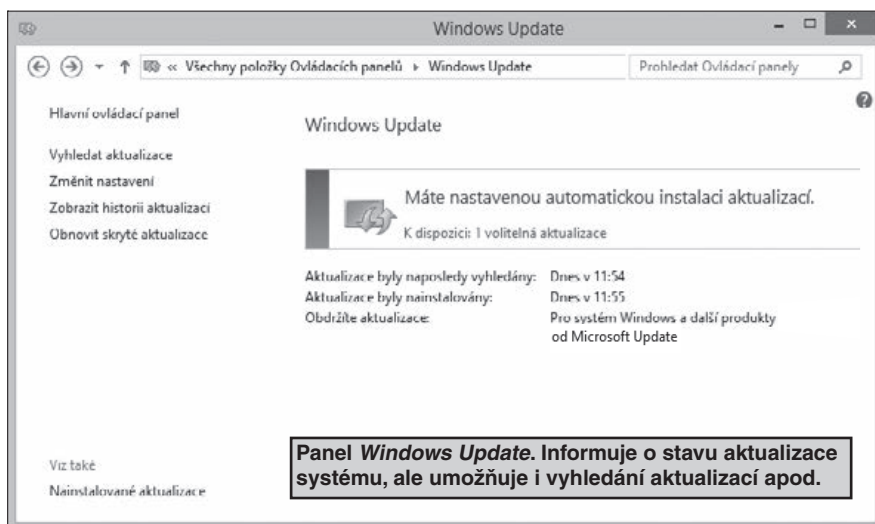
Jedním z nástrojů boje společnosti Microsoft proti neoprávněnému užití systému Windows je i aktualizace ověřovacích metod legálnosti systému právě přes **aktualizace Windows Update**. A většina těchto uživatelů si právě kvůli tomu tyto aktualizace vypíná, čímž se vystavuje velkému bezpečnostnímu riziku. Na takovém počítači bych se osobně bál pracovat s jakýmkoliv důvěrnějšími daty, přistupovat k elektronickému bankovníctví apod. Proto vždy a za každých okolností mějte automatické aktualizace v systému Windows zapnuté. Společnosti Microsoft vydává své pravidelné aktualizace každé druhé úterý v měsíci, nicméně pokud je nalezena nějaká vážnější bezpečnostní chyba, vydává aktualizace i mimo tento pravidelný termín.

O důležitosti zapnutých automatických aktualizací může hovořit za všechny jeden příklad z minulosti. Dne 30. dubna roku 2004 se začal šířit po Internetu **počítačový červ** s názvem **Sasser**, který mj. automaticky vypínal počítač. Tento vir se pak začal poměrně rychle šířit i v následujících

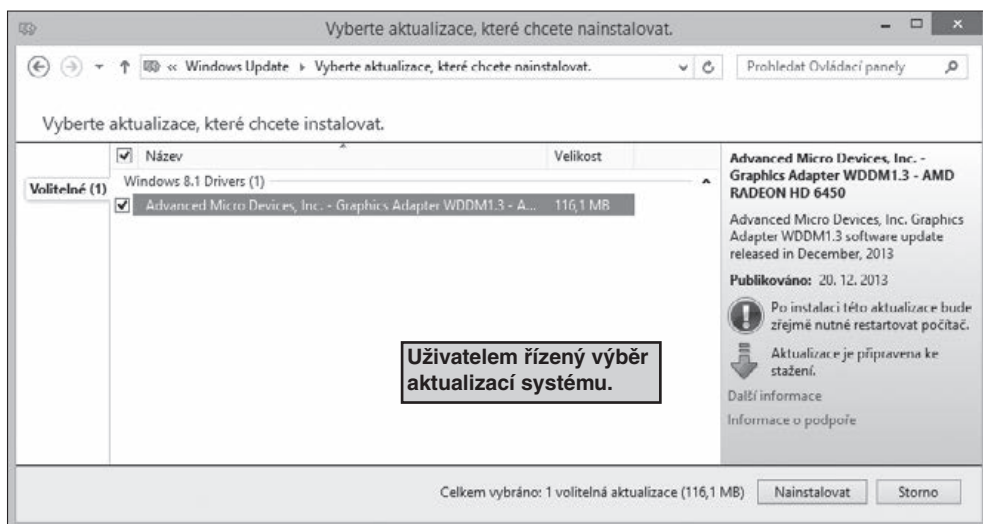
měsících. Paradoxem je, že společnost Microsoft proti tomuto typu útoku, který se šířil po portu 435, vydala záplatu ještě před tím, než se červ vůbec objevil. Kdyby miliony uživatelů, kteří byli tímto červem postiženi, měli zapnuty automatické aktualizace, žádný problém takového rozsahu by nevznikl. Autor tak mj. právě spoléhal na fakt, že uživatelé nemají automatické aktualizace zapnuty a tím pádem ani nainstalovanou záplatu, která tento typ útoku řešila.

Nastavení aktualizací v rámci služby **Windows Update** je v systému Windows 8.1 dostupné na dvou místech. Tím prvním je **Nastavení počítače**, kde se na konci seznamu skupin nastavení nachází **Windows Update**, ve kterém můžete zkontrolovat, zda nejsou dostupné nějaké nové aktualizace či si zobrazit stav **Windows Update**. Bohužel ale toto nastavení není moc obsáhlé ani přehledné, proto vám doporučím v případě, že budete chtít se službou **Windows Update** pracovat využívat standardní zobrazení v **Ovládacích panelech ▶ Systém a zabezpečení ▶ Windows Update**. Po otevření této cesty se vám zobrazí okno, kde vidíte stav aktualizací, ale hlavně si můžete zobrazit a nastavit další podrobnější nastavení týkající se aktualizací.

V tomto okně vidíte, zda je k dispozici nějaká aktualizace, kdy naposledy byly nové aktualizace vyhledány, kdy nainstalovány a pro jaké produkty můžete aktualizace získat. Pokud jsou nějaké aktualizace pro váš systém dostupné, najdete tuto informaci v rámečku spolu s informací, kolik je

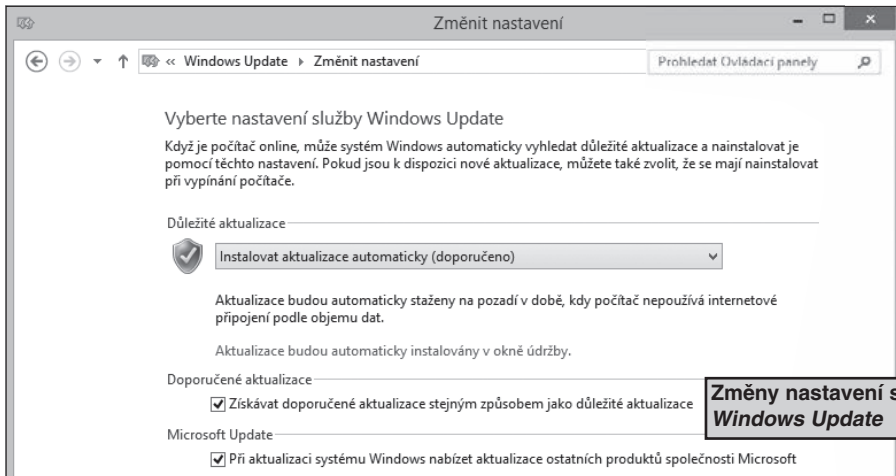
aktualizací dostupných. Po klepnutí na tento odkaz se zobrazí přehled nabízených aktualizací, vy si můžete vybrat všechny nebo jen některé, které chcete nainstalovat a pomocí tlačítka **Nainstalovat** zahájíte jejich instalaci. V rámci nalezených aktualizací se vám může zobrazit i nějaká, kterou instalovat nechcete a zároveň nechcete, aby se vám v rámci dostupných aktualizací i nadále nabízela. Pak je možné ji v seznamu aktualizací tzv. **skrýt** a to klepnutím na takovou aplikaci pravým tlačítkem myši a vybráním příkazu **Skryt aktualizaci**. Podrobné informace o jednotlivých aktualizacích naleznete v pravé části okna.

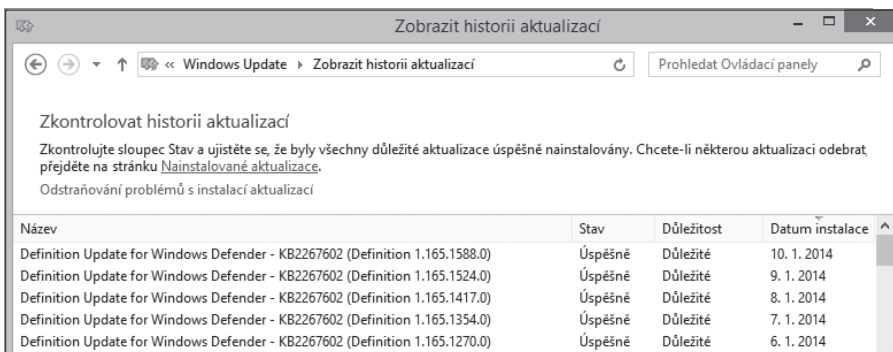
Nicméně mnohem zajímavější a **podrobnější nastavení služby Windows Update** je možné (podobně jako u **Windows Firewall**) pomocí příkazů v levé části okna.

- **Vyhledat aktualizace** – slouží pro ruční vyhledání dostupných aktualizací
- **Změnit nastavení** – slouží pro kompletní nastavení služby **Windows Update**. Pomocí tohoto příkazu můžete upřesnit, zda se mají aktualizace samy stahovat a instalovat, případně můžete vyhledávání a instalaci aktualizací vypnout (z výše uvedených důvodů silně nedoporučuji). Můžete také zvolit nějakou střední cestu v podobě automatického stažení (ale instalaci bude nutné potvrdit) nebo poslední varianty, ve které bude nutné potvrdit i jejich stažení. Kromě toho můžete povolit i aktualizace doporučené, které neslouží primárně k řešení bezpečnosti systému, ale např. k jeho vylepšení

apod. Poslední možností v tomto okně je pak přihlášení k **Microsoft Update**, který vám nabídne i v případě potřeby a vydání i aktualizace pro jiné produkty, než jen operační systém Windows.

- **Zobrazit historii aktualizací** – slouží pro kompletní přehled o historii aktualizací. V tomto okně uvidíte jejich seznam, stav nainstalování, důležitost aktualizace a datum instalace. V případě potřeby je možné v horní části okna pomocí odkazu **Nainstalované aktualizace** přejít do konfiguračního okna (které se jinak nachází v **Ovládací Panely > Programy > Programy a funkce > Nainstalované aktualizace**), ve kterém je možné aktualizace i odinstalovat. Není to zcela běžné, ale může se stát, že vám nějaká aktualizace způsobuje problémy s chodem počítače apod. a chcete ověřit své podezření, tak vybranou aktualizaci odinstalujete.

Historie aktualizací ve Windows Update

- **Obnovit skryté aktualizace** – pokud se někdy v budoucnu rozhodnete, že dříve skrytou aktualizaci chcete nainstalovat, je možné pomocí tohoto příkazu dostupnost skrytých aktualizací obnovit.

9.4 Hesla

Ačkoliv jsem v minulé kapitole uvedl, že tři základní pilíře bezpečnosti každého počítače jsou antivirový program, firewall a aktualizace systému, i v tomto případě platí, že pokud máte u počítače nastavená alespoň některá hesla, jsou tyto výše uvedené a popsané ochrany téměř zbytečné. Útok na počítač nebo na data totiž nemusí být pouze skrz síť Internet, ale může být i fyzický. Tím se myslí, že někdo může přijít k vašemu počítači a cokoliv si bez problémů stáhnout na flash disk apod.

Upozornění: Pokud na takovém počítači nemáte nastavená hesla, pak mu v tom žádný antivir, firewall nebo služba **Windows Update** nezabrání.

O nutnosti a důvodu používání hesel už asi každý uživatel počítačů slyšel. Nicméně v souvislosti s tím je nutné uvést jeden důležitý, a v poslední době naštěstí poměrně často zmiňovaný fakt, a tím je bezpečnost hesla.

Upozornění: Téměř k ničemu z hlediska ochrany je, pokud si jako heslo zvolíte vaše jméno, datum narození, telefonní číslo, rodné číslo apod. To jsou údaje, které jdou poměrně snadno dohledat a které případný útočník zkusí jako první.

Proto je nutné dodržovat při tvorbě bezpečného hesla určité zásady. Mezi ty nejčastěji doporučované patří zejména tyto:

- délka hesla minimálně 8 znaků
- používání kombinace malých a velkých písmen a čísel, případně speciálních symbolů
- heslo by nemělo být žádné běžné slovo

- heslo by se mělo po čase měnit
- v ideálním případě byste neměli mít pro všechny služby a přístupy stejné heslo
- heslo byste neměli mít nikde napsané či dokonce nalepené na papírku na monitoru.

První tři doporučení není zase tak složité dodržet, horší to bývá s občasnou změnou hesla, protože najednou změnit hesla ve všech službách, do kterých se přihlašujete s heslem, je časově náročný proces, ale z hlediska bezpečnosti důležitý.

Také požadavek na to, abyste neměli pro všechny služby stejné heslo je pro běžné uživatele spíše z říše snů a to z toho důvodu, že když už uživatele donutíte si vytvořit bezpečné heslo podle prvních tří odrážek, tak chtějí ještě po něm, aby takových hesel měl více, hraničí téměř s drzostí.

Nicméně nikdo netvrdí, že heslo složité z hlediska počítačového musí být i složité na zapamatování. Stačí si zvolit nějaké vaše oblíbené slovní spojení, vybrat u něj písmena, která budou psána jako veliká, vhodně toto spojení doplnit o číslo a bezpečné a přitom snadno zapamatovatelné heslo je vytvořeno. A tak například pro někoho, kdo bydlí v ulici Pařížská a narodil se v roce 1980, může být bezpečné heslo *1980ParizskA*, nebo *ParizskA1980* apod.

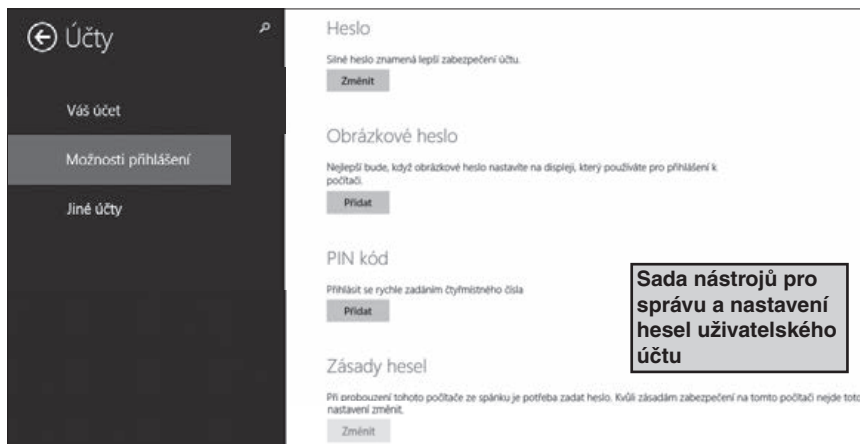
V rámci počítače můžete mít dva základní typy hesel. To první se nastavuje v BIOSu, resp. u nových počítačů v nástupci BIOSu, v tzv. UEFI, kde je možné nastavit heslo vyžadované při spuštění počítače. Po nastavení tohoto hesla bude nutné ihned po zapnutí počítače zadat heslo, jinak se uživatel dál nedostane. Pochopitelně pokud takové heslo nemáte nastaveno, je alespoň vhodné nastavit heslo pro přístup do BIOSu/UEFI. Někteří větší výrobci počítačů a notebooků jako je HP, DELL a další nabízejí kromě tohoto hesla také v BIOSu nastavit zaheslování pevného disku dostupné pod různými názvy jako je DriveLock apod. Nejedná se většinou o klasické šifrování disku ale spíše o další z možných úrovní zabezpečení. Takto nastavené heslo na pevném disku znamená, že v případě, že by vám někdo takový disk nebo celý počítač/notebook zcizil a zkusil z něj vyndat disk (protože při spuštění to po něm bude chtít heslo), neuvidí na něm žádná data. Většina uživatelů pak v případě zapnutí této funkce vypíná heslo při zapnutí počítače, protože je při startu počítače stejně dotázán na

heslo k pevnému disku. Nicméně **plnohodnotné šifrování jako takové nabízí i samotný systém Windows 8.1**, ale o tom až dále v této kapitole.

Druhým typem hesla je pak heslo k samotnému účtu systému Windows, které je také důležité mít nastaveno, protože zabraňuje uživatelům k přístupu k některým vašim datům. Záměrně zde uvádím některým, protože pokud budete mít uložena nějaká data a soubory mimo váš uživatelský profil, např. na diskovém oddílu **D**, tak k nim budou mít přístup i jiní uživatelé a v případě, že byste neměli zapnuté šifrování disku či podobnou technologii, tak pokud by vám byl takový počítač odcizen, tak stačí disk z vašeho počítače přendat do jiného a data jsou okamžitě k dispozici. Případně by v některých případech útočníkovi stačilo nastartovat váš počítač z nějakého jiného systému, typicky bootovacího USB nebo CD s operačním systémem Linux. Tyto typy útoků hesla systému Windows nechrání a z hlediska fungování počítačů ani nemůžou, proto je **vhodné mít pro plné zabezpečení počítače nastavenou aktivní kombinaci hesel při spuštění PC, šifrování disku a uživatelských účtů ve Windows**.

Z hlediska hesel a jejich možností **ve Windows 8.1 se objevilo několik nových funkcí a vlastností, které dávají uživateli ještě větší možnosti při zabezpečení jeho účtu a zároveň i trochu volnosti**. Kromě klasického hesla je možné se nově do Windows přihlašovat i za pomoci tzv. **obrázkového hesla**, případně **číselného PINu**, tak jak jste zvyklí např. z mobilního telefonu apod.

Nastavení hesla uživatelského účtu se provádí v novém grafickém prostředí v Nastavení počítače, kde se nachází položka **Účty** a v ní ve střední části skupina příkazů **Možnosti přihlášení**. První tlačítko **Změnit heslo** nedělá nic jiného, než provede avizovanou změnu hesla. Po klepnutí na toto tlačítko tedy stačí zadat jednou staré heslo a dvakrát nové a heslo je změněno.

Upozornění: Pozor, pokud se jedná o účet Microsoft, změňte si heslo k tomuto účtu a pochopitelně tedy i ke všem službám, které s tímto účtem využíváte.

9.4.1 Obrázkové heslo

Nicméně ty pravé inovace začínají až s tlačítkem **Vytvořit obrázkové heslo**. Co to vlastně je to obrázkové heslo? Windows 8.1 umožňují jako jednu z dalších forem ověření uživatele (kromě standardního zadání hesla na klávesnici) si vybrat libovolný obrázek a na něm provedená **gesta** budou sloužit jako ověření. Stačí si tedy vybrat například obrázek vašeho psa a heslo budou tvořit např. tyto tři gesta: klepnutí na levé oko, klepnutí na čumák a klepnutí na špičku ocasu. Pozor, i zde je ale nutné dodržet jisté zásady bezpečnosti hesla, i když to na první pohled není tak znatelné. Je potřeba zvolit taková gesta, která nenapadnou hned všechny okolo.

Obrázkové heslo

Nelepší bude, když obrázkové heslo nastavíte na displeji, který používáte pro přihlášení k počítači.

Přidat

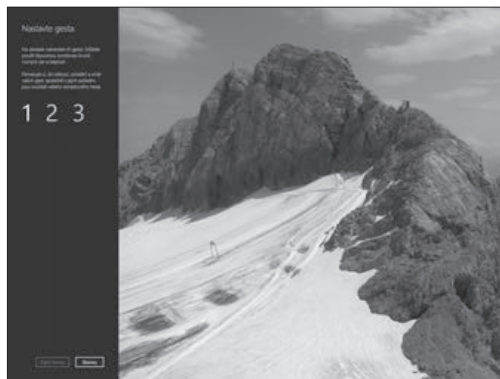

Kromě obyčejného klepnutí může být gestem i tažení myši, takže by bezpečné heslo pak mohlo vypadat třeba takto:

- Klepnutí na levé oko, tažení kurzoru myši od předních nohou k zadním, nakreslení kolečka okolo hlavy

Pokud tedy klepnete na tlačítko **Vytvořit obrázkové heslo**, je nejprve nutné zadat aktuální textové heslo pro ověření uživatele. Je to z toho důvodu, aby vám někdo jiný nenastavil toto obrázkové heslo. Ačkoliv průvodce píše o tom, že se jedná o ochranu počítačů s dotykovou obrazovkou, je možné tento typ hesla využívat i na normálních monitorech, jen místo kreslení prstem využijete kurzor myši. Stačí tedy klepnout na tlačítko **Zvolit obrázek** a odkudkoliv z dokumentů, plochy, disku či úložiště **OneDrive** vybrat požadovaný obrázek. Následně se vám zobrazí náhled obrázku, tak jak bude vypadat na přihlašovací obrazovce, pokud jste s ním spokojeni, stačí klepnout na tlačítko **Použít tento obrázek**, případně můžete klepnout na **Vybrat nový obrázek**. Nyní nastává **nejdůležitější část** a tou je **provedení samotných gest**. Jak je v průvodci uvedeno, můžete použít libovolnou kombinaci kruhů, rovných čar či klepnutí a součástí správného provedení těchto gest je i jejich pořadí, velikost a směr.

Po prvním gestu se bílé číslo jedna změní na dvojku a provedte gesto druhé, následně třetí. Po provedení všech tří gest jste podobně jako v případě tvorby klasického hesla vyzváni k opakovanému zadání hesla pro ověření, v tomto případě pro identické zadání gest ve stejném pořadí, umístění, tvarů apod.

Od té chvíle se vám při každém uzamčení počítače či jeho spuštění zobrazí na přihlašovací obrazovce vámi zvolený obrázek a po přesném provedení zadaných tří gest jste okamžitě přihlášení do systému Windows. V případě, že se vám nedaří se do systému pomocí gest přihlásit, je možné klepnout na tlačítko **Přepnout na heslo** a zadat vaše standardní textové heslo.

Možná si říkáte, k čemu je to obrázkové heslo vlastně dobré. Představte si ale situaci, kdy sedíte v kanceláři naproti někomu a vidíte mu na klávesnici. Nebo ve škole, kdy žáci v prvních lavicích vidí na klávesnici počítače kantora a bez problémů tak mohou zadávané heslo odpozorovat. Oproti tomu, po nastavení obrázkového hesla vidí pouze blíže neurčený pohyb myši.

9.4.2 Zabezpečení PIN kódem

Druhou novinkou u hesel uživatelských účtů ve Windows 8.1 je pak možnost hesla ve formě PIN kódu, jak jste zvyklí např. u mobilních zařízení.

PIN kód

Přihlásit se rychle zadáním čtyřmístného čísla

On dneska jakýkoliv chytřejší telefon (tzv. smartphone) je pro případného zloděje či nálezce v případě ztráty také poměrně velká studna informací. Spousta uživatelů má dnes na telefonu nastavený emailový účet, facebookový profil, bankovníctví apod., ale velice málo uživatelů má na takových telefonech nastaven požadavek na zadání hesla v případě probuzení či zapnutí. A jelikož je Windows 8.1 částečně cílen i na dotyková zařízení a tablety, forma přihlášení pomocí PINu je tedy i zde.

Stačí klepnout na tlačítko **Vytvořit PIN kód**, dvakrát zadat čtyřmístné číslo a následně se na přihlašovací obrazovce můžete pomocí tohoto PINu přihlásit. Dokonce není nutné zadání PINu ani nijak potvrzovat, po zadání čtvrté správné číslice vás systém automaticky přihlásí. Z hlediska bezpečnosti bych ale přihlašování pomocí PINu v žádném případě nepoužíval jako způsob ověření uživatele. Vzpomeňte na začátek této podkapitoly a zmínce o bezpečných heslech, čímž určitě čtyřmístné číslo zcela jistě není.

9.4.3 Heslo při probuzení počítače

Posledním nastavením, které je v možné v tomto umístění konfigurovat je **nutnost zadání hesla při probuzení počítače ze spánku**. Opět doporučuji toto nastavení nechat aktivní. V případě, že váš počítač přejde po určité době do režimu spánku, tak po jeho probuzení (a klepnout na klávesnici nebo hýbnout myši vám v práci či jinde může kdokoliv) bude nutné zadat heslo aktuálně přihlášeného uživatele. **Toto je ale spíš taková pojistka, než bezpečnostní funkce**, protože jak jsem psal v jiné kapitole, **uživatel, který se chová správně dle bezpečnostních zásad, by neměl svůj počítač bez odhlášení nebo minimálně uzamknutí (klávesová zkratka +L) vůbec opustit.**

Zásady hesel

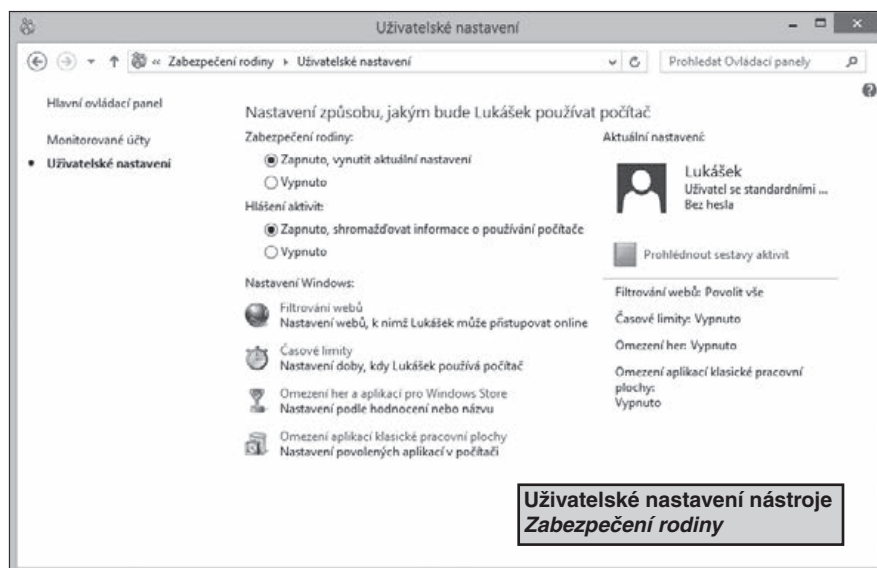
Při probuzení tohoto počítače ze spánku je potřeba zadat heslo. Kvůli zásadám zabezpečení na tomto počítači nejde toto nastavení změnit.

9.5 Zabezpečení rodiny

Velice zajímavou a užitečnou funkcí zejména pro starostlivé rodiče je **Zabezpečení rodiny**, která se již objevila v předchozí verzi systému Windows, nicméně v „osmičkách“ byla podobně jako desítky dalších funkcí vylepšena a obohacena o nové vlastnosti. **Umožňuje (nejen) rodičům upřesňovat a mít kontrolu nad svými dětmi**, z technického pohledu **umožňuje administrátorům mít větší kontrolu nad běžnými uživatelskými účty**. Těto funkci je v systému Windows 8.1 dána taková důležitost, že se její název objevuje v jedné z osmi kategorií skupin nastavení v **Ovládacích panelech**.

Pokud tedy chcete začít tuto funkci používat, je **nutná nejdříve její počáteční konfigurace**, kterou spustíte v **Ovládacích panelech** ve skupině **Uživatelské účty a zabezpečení rodiny** klepnutím na odkaz **Nastavit zabezpečení rodiny pro všechny uživatele**.

V zobrazeném okně se zobrazí přehled uživatelských účtů včetně popisu, zda se jedná o správce nebo standardní účet. Funkci zabezpečení rodiny lze pochopitelně nastavovat pouze u standardních účtů, u administrátorských by tato funkce neměla smysl, protože by jí daný uživatel mohl kdykoliv vypnout. Stačí tedy kliknout na účet, u kterého chcete nastavit omezení, a zobrazí se pestrá nabídka všech možností.

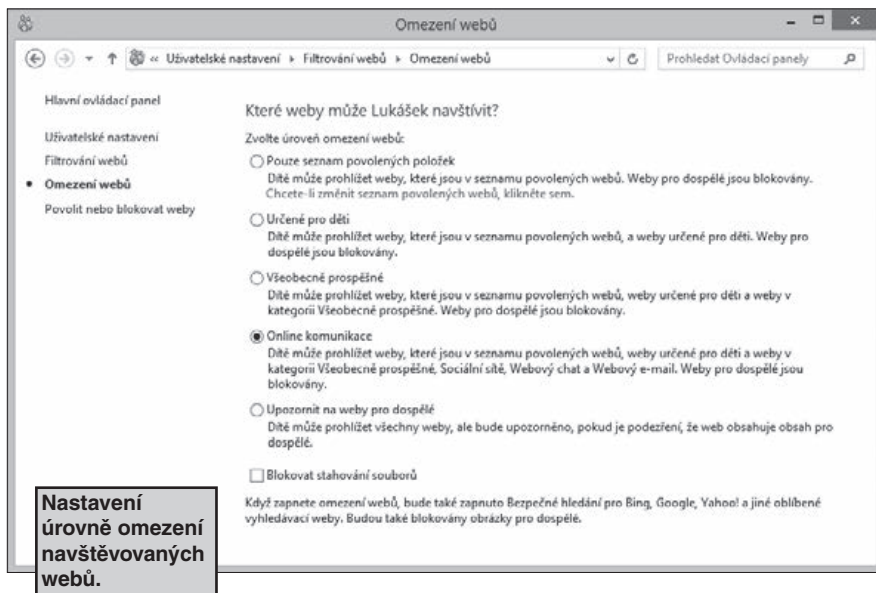
Samozřejmě že tou základní položkou je možnost **Zabezpečení rodiny: Zapnuto, vynutit aktuální nastavení** nebo **Vypnuto**.

Po přepnutí na **Zapnuto** se aktivují všechny zbývající položky v daném okně a zároveň je v pravé části zobrazeno přehledné nastavení. Celkově je možné u uživatelských účtů omezovat a konfigurovat tato nastavení:

- **Filtrování webů**
- **Časové limity**
- **Omezení pro Windows Store a Hry**
- **Omezení aplikací**

Pojďme se na jednotlivé možnosti nastavení podívat podrobněji.

- **Filtrování webů** – zde je možné nastavit, zda daný uživatel bude moci prohlížet všechny webové stránky nebo pouze povolené. Povolené weby lze nastavovat dle automatického hodnocení a typu obsahů. To znamená, že můžete např. povolit pouze weby určené pro děti, obecně prospěšné weby a naopak zakázat weby pro dospělé. Výhodou je také možnost zakázání blokování stahování souborů a fakt, že po zapnutí omezení přístupu k webům se také zapne bezpečné hledání pro vyhledávače **Google, Bing** a další. Důvodem využívání tohoto způsobu blokování je fakt, že žádný uživatel na světě nemá schopnost ručně pokrýt všechny vhodné a nevhodné weby a tak je právě na místě využití hodnocení podle obsahu.

Druhou možností blokování přístupu na web je na základě povolených či zakázaných webů. Jedná se tedy o tzv. **blacklisty a whitelisty**, což je pro rodiče velice výhodné. Rodič tak může povolit všechny weby kromě pár vybraných nebo právě naopak, povolit pouze některé a všechny ostatní zakázat.

- **Časové limity** – většině rodičů se nelíbí, kolik času tráví jejich děti u počítače a toto je právě nastavení, které jim zcela jistě pomůže. **Je zde možné konfigurovat dvě nastavení. První z nich je ve Windows 8.1 novinkou a umožňuje nastavit, jak dlouho daný den bude moci dítě počítač používat.** A je zcela na něm, zda si přidělený časový limit vyčerpá hned dopoledne, nebo si jej vhodně rozvrhne na celý den. **Druhé nastavení, které již bylo ve Windows 7, pak umožňuje nastavit, zda dítě může používat počítač celý den nebo pouze v určitých hodinách.**
- **Omezení pro Windows Store a hry** – částečně inovované omezení, které nově zahrnuje pochopitelně i **jednu z největších novinek Windows 8.1 – katalog aplikací a her Windows Store.** Pomocí tohoto nastavení je možné ovlivnit, **zda děti budou moci hrát všechny hry nainstalované v počítači a prohlížet všechny aplikace ve Windows Store nebo pouze ty, které rodič povolí.** Hodnocení her probíhá na základě hodnocení organizace **Pan European Game Information**, která u her určuje, od jakého věku je daná hra vhodná. A pokud hra takové hodnocení nemá, je opět na rodiči, zda takovou hru pro hraní povolí či nikoliv.
- **Omezení aplikací** – poslední nastavení se **týká všeobecně všech aplikací nainstalovaných v počítači a umožňuje k nim omezit přístup.** Nejedná se pouze o klasické aplikace, které jsou nainstalovány standardní cestou, ale i o předinstalované aplikace Windows 8.1 a spustitelné soubory.

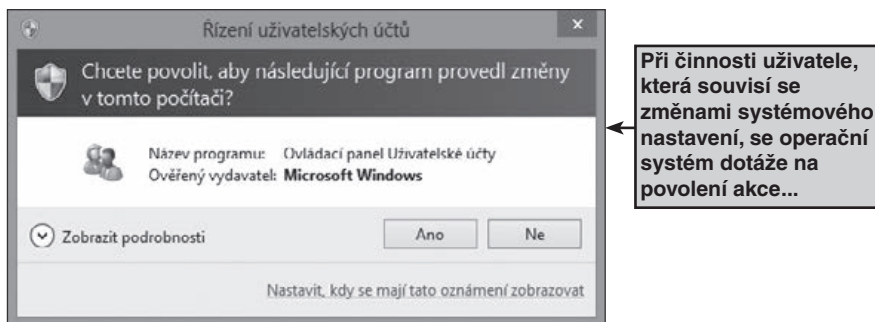
Pokud tedy rodič nastaví dle svého uvážení některé či všechny položky, následně když se dítě přihlásí se svým účtem, pravidla jsou okamžitě aktivní. Výhodou je to, že při aplikovaném omezení se zobrazí v pravém horním rohu notifikace o tom, že některá aplikace či webová stránka byla blokována a dítě může rodiče požádat o odblokování či povolení. V případě, že je rodič přítomen, stačí pouze zadat jeho heslo a např. blokována stránka je ihned povolena.

A aby byla kontrola nad dětmi úplná, **veškeré aktivity, které dítě na počítači provádí, se zaznamenává (tzv. loguje)** a rodič si jej má možnost v **Zabezpečení rodiny** prohlédnout.

9.6 Řízení uživatelských účtů

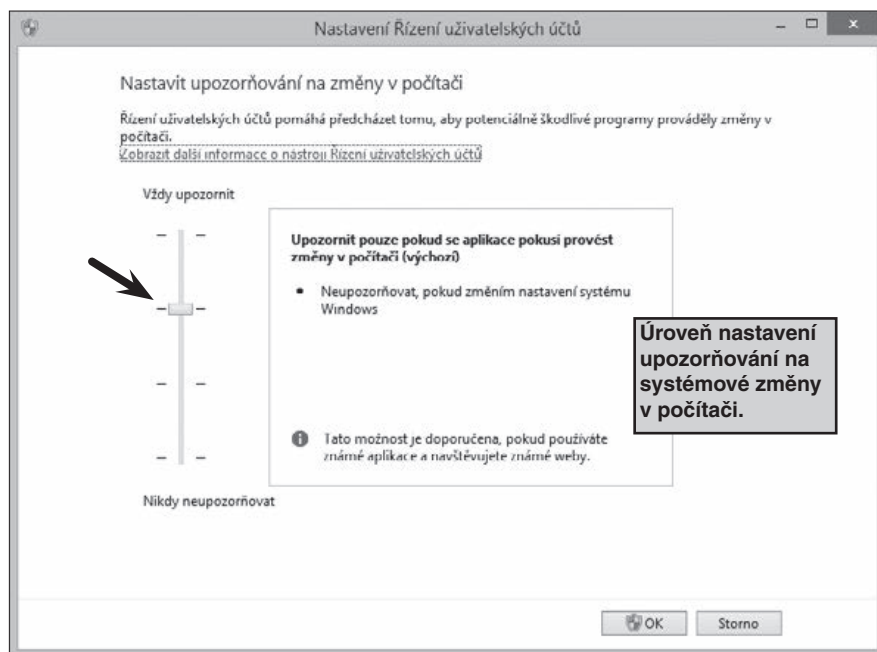
Tato funkce byla poprvé představena ve Windows Vista a nutno podotknout, že se nesetkala s velkou odezvou uživatelů. Základní myšlenka tohoto způsobu ochrany je dobrá, problém byl však zpočátku s její realizací. Poměrně velká část uživatelů je zvyklá pracovat na svém počítači s účtem, který má administrátorské oprávnění a důvod je prostý – snadnost použití. Jenže z hlediska bezpečnosti není zcela ideální používat takový účet pro běžnou práci a to z několika důvodů.

Tím nejdůležitějším může být například fakt, že pokud někdo zjistí vaše heslo nebo se nabourá do vašeho účtu, má v tu chvíli administrátorský přístup k celému počítači. Na druhou stranu, pro většinu uživatelů je nereálné, že by měli dva typy účtů a pokaždé, když by chtěli nainstalovat nebo odinstalovat nějakou aplikaci či hru či provést hlubší zásah do nastavení systému, tak by se měli odhlásit a přihlásit se svým administrátorským účtem. A právě to řeší tato funkce. I pro uživatele s administrátorským oprávněním nastavuje pro běžnou práci (psaní dokumentů, poslech hudby apod.) standardní oprávnění a při pokusu o hlubší zásah do systému je uživatel dotázán, zda je požadavek na změnu oprávnění či nikoliv.

Problémem bylo, že **ve Windows Vista byla tato funkce nastavena poměrně hodně restriktivně** a tak se uživatelům takový potvrzovací dialog zobrazoval poměrně často. A tak uživatelé často úplně vypínali. Naštěstí ve Windows 7 byly tyto restriktce zmírněny a uživatelé si mohli nastavit míru takových restrikcí. A podobné je to i ve Windows 8.1.

Stačí si v nabídce **Start** v části **Nastavení** vyhledat položku **Řízení uživatelských účtů** a **nastavit úroveň upozorňování**.

9.7 Šifrování dat

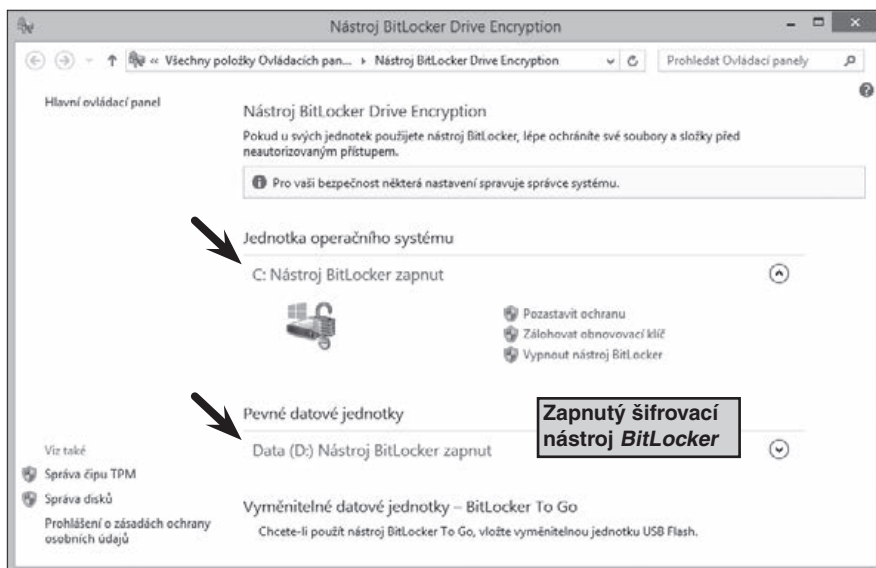
Velice důležitou součástí bezpečnosti dnešních počítačů je šifrování dat na pevném disku. Jak již bylo v kapitole o heslech zmíněno, hesla sice mají svou nezastupitelnou funkci, ale pokud vám někdo ukradne počítač a vyndá z něj pevný disk a dá do svého počítače nebo zcizí USB flash disk, k datům má poměrně snadný a neomezený přístup. Proto se **poprvé ve Windows Vista objevila šifrovací funkce BitLocker**, která byla **ve Windows 7 obohacena o šifrování externích médií BitLocker To Go**. Důvod byl prostý – většina uživatelů si sice třeba zašifrovala svůj pevný disk v počítači nebo notebooku, ale pro případ havárie disku si udělala kopii/zálohu na USB flash disk, který už zálohovaný nebyl a šifrování tak víceméně ztratilo smysl.

Nicméně **ve Windows Vista i Windows 7 bylo šifrování BitLocker dostupné pouze v edicích Enterprise** a tudíž pro běžného uživatele či malou společnost téměř nedostupné a to se ve Windows 8.1 změnilo. **Šifrovací**

nástroj **BitLocker** je dostupný i v edici **Windows 8.1 Pro** a tudíž dostupný i pro pokročilé uživatele, které tuto a další vlastnosti edice Pro využijí. Nástroj **BitLocker** se spravuje v **Ovládacích panelech** ve skupině **Systém a zabezpečení**, kde se nachází položka **Nástroj BitLocker Drive Encryption**.

Šifrování **BitLocker** vyžaduje přítomnost tzv. čipu **TPM (Trusted Platform Module)** a to ve verzi **1.2 a vyšší**. Většina novějších počítačů a notebooků tímto čipem disponuje, pokud si nejste jisti, zda je tomu opravdu tak, můžete se podívat do dokumentace ke svému počítači. Druhou možností je zkusit zapnout šifrování **BitLocker**, nicméně toto ověření nemusí být vždy stoprocentní, protože **TPM čip může být deaktivován v BIOSu počítače a stačilo by jej jen zapnout**.

Druhou možností (pokud počítač **TPM čip nemá**) je uložení klíče na **externí USB flash disk**, nicméně tato možnost je velice málo používaná a to z několika důvodů. Zprvu uživatele poměrně rychle přestane bavit při každém startu počítače zasouvat tento USB disk do počítače a být nucen ho mít pořád s sebou, takže to vyřeší tak, že jej nechá natrvalo v počítači, čímž ale tato ochrana ztrácí svůj smysl.

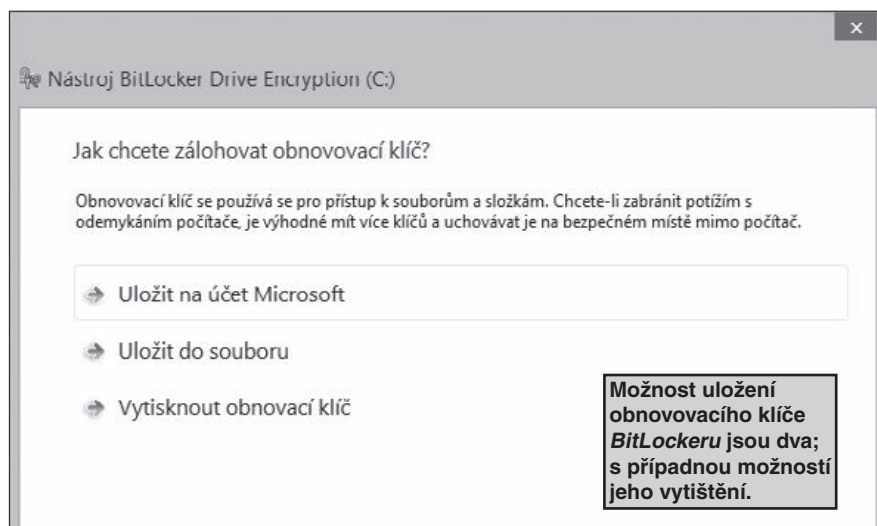

Výhodou je, že **BitLocker** umí zašifrovat i diskový oddíl, na kterém je nainstalován systém **Windows**, protože i v případě využití druhého

diskového oddílu pro data (jak bylo doporučeno v kapitole o instalaci), se na ten systémový standardně ukládají některá data (třeba datový soubor poštovního klienta Outlook a mnoho dalších).

Pokud si tedy otevřete okno nástroje **BitLocker**, zobrazí se vám diskové oddíly, případně připojené externí disky (ať již v podobě USB flash disku nebo klasického externího pevného disku) a u nich stav šifrování. Při prvním spuštění se u těchto oddílů bude nabízet pochopitelně pouze jedna možnost – **Zapnout nástroj BitLocker**.

Po klepnutí na tento příkaz proběhne inicializace nástroje, kontrola přítomnosti TPM čipu a dalších požadavků (například pro šifrování systémového oddílu ještě speciální oddíl na disku, který si vytváří sám instalátor systému Windows 8.1 a má velikost 350MB) a pokud je vše v pořádku, je nutné vybrat, kam chcete uložit obnovovací klíč. Ten slouží k tomu, když byste byli nuceni použít disk v jiném počítači či jste museli měnit základní desku s TPM čipem apod., aby bylo možné obnovit přístup k disku a datům. Proto je pochopitelně silně doporučeno nemít tento klíč uložený na tom samém disku, jako ten, který se právě hodláte zašifrovat. Na výběr je tedy uložení na účet Microsoft, uložení do souboru (např. na externí disk, USB flash disk apod.) či jeho vytištění. Většina uživatelů asi zvolí první, nejjednodušší možnost a tou je **uložení na účet Microsoft**. Tato volba nahraje tento klíč do **úložiště OneDrive**.

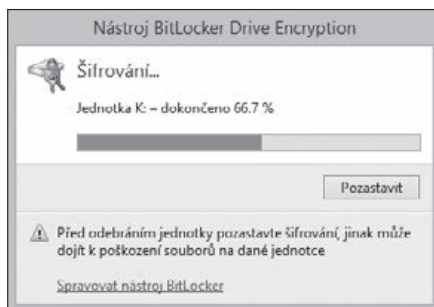

Upozornění: Když se ale kdykoliv později na toto úložiště podíváte, **nenaleznete zde žádnou složku BitLocker**. Tyto obnovovací klíče se „schovávají“ na adrese <https://OneDrive.live.com/recoverykey> a pro přístup do této složky bude ještě nutné ověřit přístup například pomocí SMS kódu apod. Je to pochopitelná ochrana proti tomu, že kdyby někdo se dostal do vašeho úložiště **OneDrive**, tak ať ještě navíc nemá navíc přístup k obnovovacím klíčům pro rozšifrování vašeho disku.

V dalším kroku průvodce šifrováním je možné zvolit, **zda chcete zašifrovat pouze využitě místo** (s tím, že jak budete postupně přidávat další data, tak se budou šifrovat i ta) **nebo zda chcete rovnou zašifrovat celý oddíl**. Jak vám i průvodce doporučuje, **pro nové instalace je vhodnější šifrování pouze využitěho místa, pro již delší dobu používané počítače pak rovnou celý oddíl**.

Pro nástroj **BitLocker** jsou to nyní všechny informace, před zahájením samotného šifrování je ještě vhodné zaškrtnout volbu **Spustit kontrolu systému nástroje BitLocker**, abyste měli opravdu jistotu, že čtení obnovovacího a šifrovacího klíče bude probíhat bezproblémově. **Samotné šifrování** je úměrné kapacitě disku a může trvat **od několika minut až po několik hodin**.

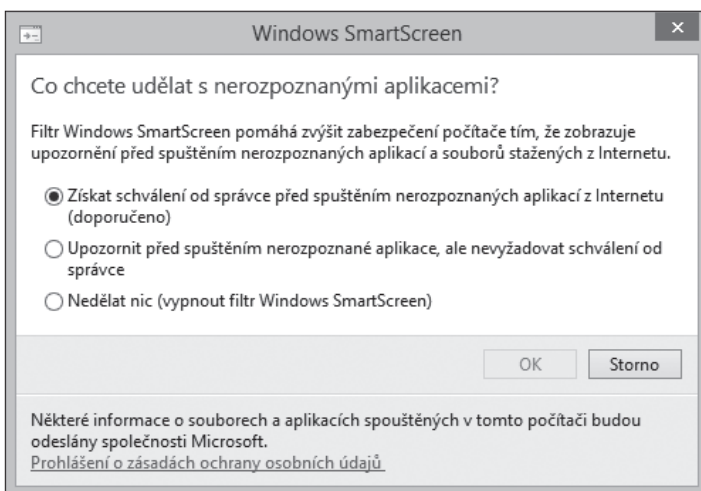

U **nesystémových a externích diskových jednotek** je v rámci průvodce ještě nutné **zadat heslo pro odemčení diskové jednotky**, velice využívaná a užitečná vlastnost je pak **možnost nastavit, že vybraná disková jednotka se na daném počítači vždy odemkne automaticky**. Bylo by totiž značně zdouhavé, kdybyste při každém vložení vlastního USB flash disku do vlastního počítače museli pokaždé zadávat heslo. Takto se po vložení bude USB disk odemykat automaticky, ale **jakmile jej vložíte do cizího počítače nebo by jej někdo zcizil a následně chtěl použít, bude po něm zadané heslo vyžadováno**.

Po **zapnutí šifrování** je pak v rámci konfigurace nástroje **BitLocker** možné znovu uložit obnovovací klíč, pozastavit ochranu tímto nástrojem nebo nástroj **BitLocker** kompletně vypnout, tj. **disk rozšifrovat**.

9.7.1 SmartScreen

Jednou z dalších forem ochrany uživatelů před nevyžádanými a neznámými soubory z Internetu je ochrana **Windows SmartScreen**. Jedná se o jakýsi filtr, který hlídá známé a neznámé aplikace stažené z Internetu a v případě těch neznámých vám zobrazí upozornění, zda daný soubor chcete opravdu otevřít. Úpřesnit chováním resp. úroveň restrikce můžete buď vyhledáním nástroje **SmartScreen** v nabídce **Start** nebo v **Ovládacích panelech ▶ Systém a zabezpečení ▶ Centrum akcí**, kde se v levé části okna nachází položka **Změnit nastavení filtru Windows SmartScreen**.

Vlastní poznámky:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. Klávesové zkratky

Tato příloha uvádí všechny klávesové zkratky tak, jak jsou uvedeny v nápovědě systému Windows 8.1.

Stisknutá klávesa	Akce
Klávesa s logem Windows + zahájení psaní	Prohledávání počítače
Ctrl+plus (+) nebo Ctrl+mínus (-)	Přiblížení nebo oddálení mnoha položek, například aplikací připnutých na úvodní obrazovku
Ctrl+rolovací kolečko myši	Přiblížení nebo oddálení mnoha položek, například aplikací připnutých na úvodní obrazovku
Klávesa s logem Windows + C	Otevření ovládacích tlačítek. V aplikaci otevření příkazů pro aplikaci.
Klávesa s logem Windows + F	Otevření ovládacího tlačítka Hledání pro vyhledávání souborů
Klávesa s logem Windows + H	Otevření ovládacího tlačítka Sdílení
Klávesa s logem Windows + I	Otevření ovládacího tlačítka Nastavení
Klávesa s logem Windows + J	Přepínání hlavní a přichycené aplikace
Klávesa s logem Windows + K	Otevření ovládacího tlačítka Zařízení
Klávesa s logem Windows + O	Uzamčení orientace obrazovky (na výšku nebo na šířku)
Klávesa s logem Windows + Q	Otevření ovládacího tlačítka Hledání pro vyhledávání aplikací
Klávesa s logem Windows + W	Otevření ovládacího tlačítka Hledání pro vyhledávání nastavení
Klávesa s logem Windows + Z	Zobrazení příkazů dostupných v aplikaci
Klávesa s logem Windows + mezerník	Přepínání jazyka zadávání a rozložení klávesnice
Klávesa s logem Windows + Ctrl+mezerník	Změna na dříve vybrané zadávání
Klávesa s logem Windows + Tab	Procházení otevřených aplikací (kromě klasických aplikací)

Pokračování tabulky na následující straně. ▶

Pokračování tabulky z předchozí strany:

Stisknutá klávesa	Akce
Alt+šipka vlevo (←)	Zpět
Alt+šipka vpravo (→)	Vpřed
Alt+Page Up	Přechod o jednu obrazovku směrem nahoru
Alt+Page Down	Přechod o jednu obrazovku směrem dolů
Alt+Tab	Přepínání otevřených aplikací (kromě klasických aplikací)
Ctrl+F4	Zavření aktivního dokumentu (v aplikacích, které umožňují otevření více dokumentů současně)
Ctrl+A	Výběr všech položek v dokumentu nebo okně
Ctrl+C (nebo Ctrl+Insert)	Zkopírování vybrané položky
Ctrl+D (nebo Delete)	Odstranění vybrané položky a její přesunutí do složky Koš
Ctrl+R (nebo F5)	Aktualizace aktivního okna
Ctrl+V (nebo Shift+Insert)	Vložení vybrané položky
Ctrl+X	Vyjmutí vybrané položky
Ctrl+Y	Opakování akce
Ctrl+Z	Vrácení akce zpět
Ctrl+plus (+) nebo Ctrl+mínus (-)	Přiblížení nebo oddálení mnoha položek, například aplikací připnutých na úvodní obrazovku
Ctrl+rolovací kolečko myši	Změna velikosti ikon na ploše nebo přiblížení nebo oddálení mnoha položek, například aplikací připnutých na úvodní obrazovku
Ctrl+šipka vpravo (→)	Přesun kurzoru na začátek dalšího slova
Ctrl+šipka vlevo (←)	Přesun kurzoru na začátek předchozího slova
Ctrl+šipka dolů (↓)	Přesun kurzoru na začátek dalšího odstavce
Ctrl+šipka nahoru (↑)	Přesun kurzoru na začátek předchozího odstavce
Ctrl+Alt+Tab	Použití kláves se šipkami k přepínání mezi všemi otevřenými aplikacemi
Ctrl+klávesa se šipkou (pro přechod na položku)+mezerník	Výběr několika jednotlivých položek v okně nebo na ploše
Ctrl+Shift s klávesou se šipkou	Výběr bloku textu
Ctrl+Esc	Otevření úvodní obrazovky
Ctrl+Shift+Esc	Spuštění Správce úloh

Pokračování tabulky na následující straně. ▶